

## Βιβλίο Εκπαιδευτικού

### Σειρά ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ: Οι αξίες μας: Αγάπη

#### 1<sup>η</sup> τάξη (Α' δημοτικού)

#### Περιεχόμενα

##### Εισαγωγή

##### Α' μέρος

1. Από το Πρόγραμμα Σπουδών στο Διδακτικό Πακέτο
2. Περίοδος προσαρμογής στην 1<sup>η</sup> τάξη – Το προβλέπει του ΠΣ
3. Η φιλοσοφία του βιβλίου (τα Θεματικά Πεδία από το ΠΣ στο βιβλίο)
4. Ολιστική θεώρηση για τη διδασκαλία της γλώσσας

##### Β' μέρος

1. Βασικά μέρη του βιβλίου
2. Ενδεικτική κατανομή της ύλης
3. Κεφάλαιο Εισαγωγής ΒΜ & ΤΕ
4. Δομή μαθήματος (ροή ασκήσεων)
5. Σχέδια μαθήματος
6. Διαχείριση ΨΜΑ
7. Διαδραστικότητα – Συμπερίληψη - Ανακαλυπτικότητα - Διαφοροποίηση - Προτεινόμενες διαδραστικές ασκήσεις

##### Εισαγωγή

Το Βιβλίο Εκπαιδευτικού, εφεξής ΒΕ, αποτελεί ευσύνοπτο βοήθημα που συμβάλλει στην εξοικείωση της/του εκπαιδευτικού με το διδακτικό πακέτο της 1ης Δημοτικού «Οι αξίες μας: Αγάπη» και λειτουργεί ως «οδικός χάρτης» για την βέλτιστη αξιοποίηση του διδακτικού πακέτου μέσα στη σχολική χρονιά. Το ΒΕ διακρίνεται σε δύο μέρη:

Στο **Α' μέρος** παρουσιάζονται η θεωρία και η μεθοδολογία για τη διδασκαλία της γλώσσας στην 1η τάξη, με έμφαση στην **ολιστική θεώρηση της γλώσσας**, μέρος των οποίων αποτελεί η ανάγνωση και η γραφή της μητρικής/πρώτης γλώσσας ή γλώσσας του σχολείου. Η ολιστική θεώρηση προβλέπει ότι η γλώσσα στη διδασκαλία αντιμετωπίζεται ως όλο, δηλαδή ως σύστημα και ως χρήση. Και οι δύο παράμετροι έχουν σημαντική βαρύτητα και συνεισφέρουν εξίσου στην ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας των μαθητών στο σχολείο.

Στο **Β' μέρος** αντιμετωπίζονται **πρακτικά ζητήματα**, όπως η κατανομή της ύλης στον σχολικό χρόνο, προτείνονται τρόποι διδασκαλίας του «δισέλιδου κάθε γράμματος», η δομή του μαθήματος, η διδασκαλία της γραμματικής και του λεξιλογίου, η ένταξη των **Ψηφιακών Μαθησιακών Αντικειμένων (ΨΜΑ)** στη ροή του μαθήματος και άλλα συναφή θέματα. Επιπλέον, προτείνονται ομαδικές και δημιουργικές δραστηριότητες και αναδεικνύεται η παιδαγωγική διάσταση του εν λόγω διδακτικού πακέτου.

## Α' μέρος

### 1. Από το Πρόγραμμα Σπουδών στο Διδακτικό Πακέτο

Το Πρόγραμμα Σπουδών (2022) προβλέπει ότι το αρχικό διάστημα φοίτησης των μαθητριών/μαθητών στην 1<sup>η</sup> Δημοτικού είναι συνυφασμένο με την περίοδο προσαρμογής (μετάβαση) που δεν ξεπερνά τις 3 εβδομάδες από την έναρξη του σχολικού έτους. Σύμφωνα με τον παρόντα σχεδιασμό, προτείνεται να αφιερωθούν στη μετάβαση 2 εβδομάδες με διαφοροποιημένο πρόγραμμα διδασκαλίας της Γλώσσας, συγκριτικά με την υπόλοιπη χρονιά.

Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός θα χρησιμοποιήσει δραστηριότητες και θα αξιοποιήσει πρακτικές, οι οποίες είναι γνωστές στα παιδιά από το Νηπιαγωγείο. Ταυτόχρονα, η μετάβαση αξιοποιείται ως στάδιο προσαρμογής των μαθητών με το νέο εκπαιδευτικό πλαίσιο (καινούργια πρόσωπα/χώροι, απαιτητικότερο πρόγραμμα, κανόνες) και ως μέσο ανίχνευσης της ετοιμότητας των παιδιών. Ο χρόνος της προσαρμογής είναι πολύ ιδιαίτερος, επειδή τα παιδιά βρίσκονται σε μια πολύ ευαίσθητη συναισθηματικά ηλικία αφενός, και αφετέρου ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να παρατηρήσει τους/τις μαθητές/-τριες σε οικείες δραστηριότητες, να εκτιμήσει τις δυνατότητές τους, ώστε να προβεί μελλοντικά σε κατάλληλο εκπαιδευτικό σχεδιασμό. Ακόμη, πρέπει να δοθεί έμφαση στη διασύνδεση προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς έχει αποδειχθεί ερευνητικά ότι όσο πιο ανεπτυγμένος είναι ο προφορικός, τόσο πιο εξελιγμένος είναι και ο γραπτός λόγος.

### 2. Περίοδος προσαρμογής στην 1<sup>η</sup> τάξη – Το προβλέπει του ΠΣ

Το Πρόγραμμα Σπουδών (2022) προβλέπει ότι το αρχικό διάστημα φοίτησης των μαθητριών/μαθητών στην 1<sup>η</sup> Δημοτικού είναι συνυφασμένο με την περίοδο προσαρμογής (μετάβαση) που δεν ξεπερνά τις 3 εβδομάδες από την έναρξη του σχολικού έτους. Σύμφωνα με τον παρόντα σχεδιασμό, προτείνεται να αφιερωθούν στη μετάβαση 2 εβδομάδες με διαφοροποιημένο πρόγραμμα διδασκαλίας της Γλώσσας, συγκριτικά με την υπόλοιπη χρονιά.

Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός θα χρησιμοποιήσει δραστηριότητες και θα αξιοποιήσει πρακτικές, οι οποίες είναι γνωστές στα παιδιά από το Νηπιαγωγείο. Ταυτόχρονα, η μετάβαση αξιοποιείται ως στάδιο προσαρμογής των μαθητών με το νέο εκπαιδευτικό πλαίσιο (καινούργια πρόσωπα/χώροι, απαιτητικότερο πρόγραμμα, κανόνες) και ως μέσο ανίχνευσης της ετοιμότητας των παιδιών. Ο χρόνος της προσαρμογής είναι πολύ ιδιαίτερος, επειδή τα παιδιά βρίσκονται σε μια πολύ ευαίσθητη συναισθηματικά ηλικία αφενός, και αφετέρου ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να παρατηρήσει τους/τις μαθητές/-τριες σε οικείες δραστηριότητες, να εκτιμήσει τις δυνατότητές τους, ώστε να προβεί μελλοντικά σε κατάλληλο εκπαιδευτικό σχεδιασμό. Ακόμη, πρέπει να δοθεί έμφαση στη διασύνδεση προφορικού και γραπτού λόγου, καθώς έχει αποδειχθεί ερευνητικά ότι όσο πιο ανεπτυγμένος είναι ο προφορικός, τόσο πιο εξελιγμένος είναι και ο γραπτός λόγος.

Θεματικά Πεδία	Προτεινόμενες Δραστηριότητες
<b>ΘΠ 1</b> <b>Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες</b> (συνδυασμός με καλλιτεχνικές και μουσικοκινητικές δραστηριότητες)	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ακρόαση παραμυθιών</li><li>• Ακρόαση/παρακολούθηση θεατρικών έργων</li><li>• Ακρόαση τραγουδιών</li><li>• Τραγούδι, караόκε</li><li>• Αναδιήγηση ιστοριών</li><li>• Διατύπωση απόψεων, σκέψεων, συναισθημάτων</li><li>• Αναγνωστικές δραστηριότητες αναδυόμενου γραμματισμού</li></ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Μίμηση ρόλων - θεατρικό παιχνίδι</li> </ul>
<b>ΘΠ 2</b> <b>Κειμενικοί τύποι – Πολυτροπικότητα</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Αναδυόμενος γραμματισμός στη γραφή: χειροτεχνίες με τίτλους, ονόματα, επικεφαλίδες, πινακίδες, συνδυασμός εικόνας και γραφής</li> <li>• Παροχή ποικιλίας κειμενικών μορφών (π.χ. κάρτες, περιοδικά, βιβλία, κόμικς)</li> </ul>
<b>ΘΠ 3</b> <b>Γραμματική περιγραφή</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Σχηματισμός γραμμάτων και συλλαβών με πλαστελίνη σε ομάδες</li> <li>• Φωνολογική επίγνωση προφορικού λόγου (συλλαβών, φωνημάτων, ρίμας)</li> <li>• Μορφολογική επίγνωση προφορικού λόγου (π.χ. σχηματισμός πληθυντικού ονομάτων, ρηματικών τύπων)</li> <li>• Απλά γλωσσικά παιχνίδια (προφορικός ή γραπτός κώδικας)</li> </ul>
<b>ΘΠ 4</b> <b>Λεξιλόγιο</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Λεξιλόγιο στον προφορικό λόγο για τον κόσμο του σχολείου (χώρος, χρόνος, πρόσωπα, ενέργειες, αντικείμενα). Χρήση σε προτάσεις στον προφορικό λόγο, π.χ. βάσει εικόνων.</li> </ul>
<b>ΘΠ 5</b> <b>Ανάγνωση βιβλίων</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Γωνιά βιβλιοθήκης στην τάξη, όπου διατίθενται για εβδομαδιαίο δανεισμό βιβλία από τη σχολική βιβλιοθήκη ή βιβλία που φέρνουν οι ίδιοι/-ες οι μαθητές/-τριες</li> <li>• Δραστηριότητες ανάγνωσης που προετοιμάζουν τον/την ενδιαφερόμενο/η αναγνώστη/-τρια.</li> </ul>

### 3. Φιλοσοφία του Βιβλίου

Τα θεματικά πεδία του Προγράμματος Σπουδών μετασχηματίζονται σε περιεχόμενο στο σχολικό βιβλίο, σύμφωνα με τους παρακάτω άξονες:

- Ακρόαση και Κατανόηση Προφορικού Λόγου
- Παραγωγή Προφορικού Λόγου
- Ανάγνωση: εκμάθηση του μηχανισμού της ανάγνωσης (συνδυασμός προφορικού - γραπτού λόγου, γράμμα - συλλαβή - λέξη – πρόταση και ολική εκμάθηση συγκεκριμένων λέξεων).
- Ανάγνωση και Κατανόηση
- Γραφή: εκμάθηση γραφής
- Παραγωγή Γραπτού Λόγου
- Γραμματική
- Λεξιλόγιο
- Λογοτεχνικά κείμενα

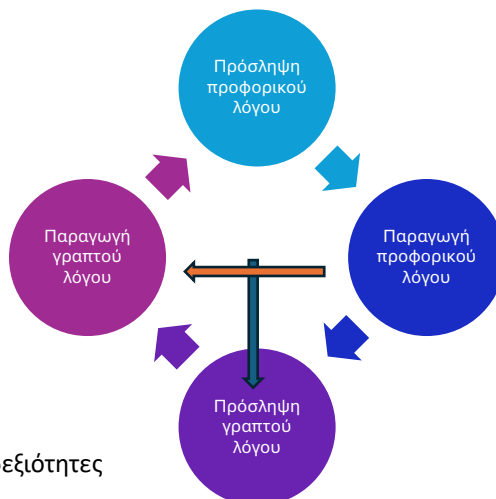
### 4. Ολιστική Θεώρηση για τη διδασκαλία της γλώσσας

Η ολιστική θεώρηση αντιλαμβάνεται τη γλώσσα ως ένα ενιαίο σύνολο γλωσσικών δεξιοτήτων, οι οποίες υποστηρίζονται από την κατάκτηση του γλωσσικού συστήματος της μητρικής γλώσσας. Η κατάκτηση της μητρικής/πρώτης γλώσσας είναι φυσική διαδικασία, αλλά ενισχύεται, εμπλουτίζεται και αναπτύσσεται κατά τη μάθηση της γλώσσας στο σχολείο και την ενασχόληση με ποικίλα γνωστικά αντικείμενα.

Από τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, προηγούνται αυτές που συνδέονται με τον προφορικό λόγο, δηλαδή η ακρόαση και παραγωγή προφορικού λόγου και ακολουθούν οι σχετικές με τον γραπτό λόγο, δηλαδή η ανάγνωση και παραγωγή γραπτού λόγου. Όλες οι δεξιότητες αλληλεπιδρούν και

αλληλοσυμπληρώνονται καθώς η γλώσσα είναι ενιαία και αδιάσπαστη στην ανθρώπινη λειτουργία της.

Το σχήμα που ακολουθεί αναπαριστά τη διασύνδεση των γλωσσικών δεξιοτήτων. Τα βέλη στο κέντρο δείχνουν ότι η **Πρόσληψη προφορικού λόγου (ακρόαση και κατανόηση) συνδέεται με την Πρόσληψη γραπτού λόγου (ανάγνωση και κατανόηση)**, ενώ η **Παραγωγή προφορικού λόγου συνδέεται άμεσα με την Παραγωγή γραπτού λόγου**.



Σχήμα 1: Οι τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες

Η διδασκαλία της γλώσσας στην 1η τάξη έχει ως βασικό στόχο τη μάθηση του γραπτού κώδικα και τη λειτουργία του (α) στην ανάγνωση και (β) στη γραφή

Επίσης, όπως σε κάθε τάξη έτσι και στην 1η τάξη η γλωσσική διδασκαλία θα πρέπει να συμπεριλάβει τη διδασκαλία στοιχείων του γλωσσικού συστήματος (Γραμματική-Σύνταξη) και εμπλουτισμό-διεύρυνση του Λεξιλογίου.

Συνεπώς για την τάξη αυτή, το Σχήμα 1 για τις γλωσσικές δεξιότητες θα πρέπει να διευρυνθεί ώστε να συμπεριλάβει τη **διδασκαλία της ανάγνωσης και της γραφής** και τα **συστατικά του γλωσσικού συστήματος, γραμματική και λεξιλόγιο**.

Ακολουθούν δύο διαγράμματα που απεικονίζουν με ποιους τρόπους εντάσσονται στο ολιστικό μοντέλο η μάθηση της ανάγνωσης και της γραφής και τα στοιχεία του γλωσσικού συστήματος (γραμματική και λεξιλόγιο).

### Τρόπος 1



Σχήμα 2: Σχεδιάγραμμα ολιστικής θεώρησης για τη μάθηση της ανάγνωσης και της γραφής (1)

## Τρόπος 2



Σχήμα 3: Σχεδιάγραμμα ολιστικής θεώρησης για τη μάθηση της ανάγνωσης και της γραφής (2)

## Β' μέρος

### 1. Βασικά μέρη του βιβλίου

Το βιβλίο ξεκινά με μια **ενότητα «προετοιμασίας»** (εισαγωγικό μέρος) που περιλαμβάνει:

- τα ονόματα των βασικών ηρώων του βιβλίου
- αριθμούς από το 1-10
- βασικά χρώματα
- μια μεγάλη εικόνα της πόλης όπου ζουν τα παιδιά
- λίγες λέξεις ή φράσεις-κλειδιά που ξεκινούν από τα φωνήεντα και συνδέονται με το αρχικό γράμμα του ονόματος κάθε ήρωα
- οπτική αναγνώριση και ολική ανάγνωση λίγων λειτουργικών λέξεων

**Ακολουθούν οι έξι (6) δομικές ενότητες του βιβλίου:**

- Ελάτε να παίξουμε
- Το σχολείο μου
- Γιορτάζουμε
- Η γειτονιά μου – Κυκλοφορώ
- Περιβάλλον – Ταξίδια
- Διαβάζουμε κείμενα

Το **Παράρτημα** σε κάθε τεύχος ΒΜ περιλαμβάνει:

- τις μεταγραφές των ακουστικών κειμένων
- Ερωτήσεις πριν την ακρόαση των κειμένων
- Ερωτήσεις μετά την ακρόαση των κειμένων, βασικής κατανόησης και επέκτασης

Τα Τετράδια Εργασιών είναι απόλυτα εναρμονισμένα με τα Βιβλίο Μαθητή και δεν έχουν Παράρτημα. Οι σελίδες επανάληψης ακολουθούν την ύλη κάθε ενότητας.

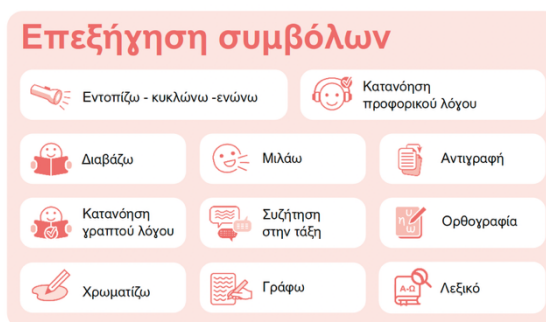
Τα Βιβλία Μαθητή και τα Τετράδια Εργασιών αποτελούνται από το εισαγωγικό κεφάλαιο και 6 ολοκληρωμένες ενότητες, ενώ στηρίζονται σε συγκεκριμένες θεματικές, οικείες με την ηλικία και τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Γι' αυτόν τον λόγο, πρωταγωνιστές των βιβλίων είναι μια επταμελής ομάδα παιδιών με διαφορετικά χαρακτηριστικά και πολιτισμικό υπόβαθρο. Οι ήρωες είναι παιδιά που ξεκινούν κι εκείνα την πρώτη δημοτικού και μέσα από τις ιστορίες που διαπλέκονται μεταξύ τους, ξετυλίγουν το νήμα της καθημερινής τους ζωής.



Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι ο Ίωνας και η Ούμα θεωρούνται παιδιά «διαφορετικά», καθώς αντιπροσωπεύουν δύο διαφορετικές ομάδες: αφενός ο Ίωνας είναι ένα παιδί με σύνδρομο Down υψηλής λειτουργικότητας, αφετέρου η Ούμα είναι παιδί μεταναστών που γεννήθηκε και ζει στην Ελλάδα. Μέσα από την παρουσίαση των προσώπων αυτών δίνεται το έναυσμα να αναδειχθούν οι αξίες της διαφορετικότητας, της πολυπολιτισμικότητας και της συμπερίληψης στο σχολικό περιβάλλον.

Το Βιβλίο Μαθητή στοχεύει στην καλλιέργεια των προσληπτικών και παραγωγικών δεξιοτήτων (κατανόηση και παραγωγή λόγου), με έμφαση στην καλλιέργεια του προφορικού λόγου. Παράλληλα, προχωρά η διδασκαλία των γραμμάτων και των διγράφων σταδιακά, ώστε να οικοδομούνται αβίαστα και συστηματικά οι γλωσσικοί μηχανισμοί. Στην τελευταία ενότητα παρουσιάζονται διαφορετικά είδη κειμενικών ειδών που εισάγουν τους μαθητές στην επεξεργασία αυθεντικών κειμένων, ενδεδειγμένων για την ηλικία τους. Στο τέλος των Βιβλίων Μαθητή υπάρχει το Παράρτημα, το οποίο περιλαμβάνει απομαγνητοφωνημένα τα κείμενα των μαθημάτων με ερωτήσεις κατανόησης-επέκτασης και απευθύνεται κυρίως σε εκπαιδευτικούς και γονείς.

Το Τετράδιο Εργασιών συμπληρώνει αρμονικά το Βιβλίο Μαθητή, εστιάζοντας στη διδασκαλία της Γραμματικής, της Σύνταξης και στην καλλιέργεια του Λεξιλογίου. Πιο συγκεκριμένα, κάθε ενότητα περιέχει ασκήσεις γραφής, εντοπισμού του γράμματος, φωνολογικής - μορφολογικής επίγνωσης και γραφής. Επιπλέον, διδάσκεται συστηματικά η μορφολογία (γραμματική – σύνταξη) μέσα από παρουσίαση συγκεκριμένων φαινομένων ανά ενότητα, αξιοποιώντας πλαίσιο θεωρίας και αντίστοιχες δραστηριότητες εμπέδωσης. Σε κάθε ενότητα καλλιεργείται συστηματικά και το λεξιλόγιο, αναδεικνύονται σημασιολογικές σχέσεις, οικογένειες λέξεων, ενώ σε επόμενο στάδιο δίνονται ευκαιρίες εξοικείωσης με το λεξικό. Όλα τα βιβλία περιλαμβάνουν κεφάλαια επανάληψης, ώστε να διασφαλιστεί ότι η γνώση που παρουσιάζεται ανά μάθημα έχει οικοδομηθεί και κατακτηθεί. Οι δραστηριότητες είναι διαρθρωμένες με διαβάθμιση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στο πλαίσιο διαφοροποίησης και σχεδιάστηκαν έτσι, ώστε να μη χρειάζεται ο εκπαιδευτικός να αναζητά συνεχώς άλλες πηγές ασκήσεων για να πλαισιώσει τη διδασκαλία του.



Τα α' τεύχη Βιβλίου Μαθητή και Τετραδίου Εργασιών περιλαμβάνουν την Εισαγωγή (Αρχίζουμε!) και τις ενότητες 1-3, ενώ στα αντίστοιχα β' τεύχη αναπτύσσονται οι ενότητες 4-6. Τα περιεχόμενα των

βιβλίων δύνανται να χρησιμεύσουν ως βασική πηγή πληροφοριών για τους εκπαιδευτικούς, αφού μέσα από αυτά μπορούν να αντλήσουν λέξεις – κλειδιά, τους γνωστικούς στόχους, την αντιστοιχία κειμένων και γραμμάτων που πρόκειται να διδαχθούν, καθώς και τη διασύνδεση μαθημάτων και γραμματικών φαινομένων, ώστε να οργανώσουν καλύτερα τη διδασκαλία τους. Τέλος, οι δραστηριότητες στα Βιβλία Μαθητή και στα Τετράδια Εργασιών συνοδεύονται από σύμβολα που χρησιμεύουν ως κώδικας και υποδεικνύουν σε μαθητές και εκπαιδευτικούς τους γνωστικούς στόχους που χρειάζεται να επιτελεστούν κάθε φορά.

## 2. Ενδεικτική κατανομή της ύλης

Διδακτέα ύλη ανά ενότητα			Χρόνος
Μετάβαση			1-2 εβδομάδες
Τίτλος	Γράμμα - Δίγραφο	Γραμματική στο ΤΕ	
<b>Εισαγωγή- Αρχίζουμε</b>			
1. Οι ήρωες 2. Αριθμοί 3. Χρώματα 4. Παιχνίδια με το αλφάβητο 5. Όμορφη πόλη		- Αναδυόμενος γραμματισμός - Πρώτη επαφή με φωνηεντικούς φθόγγους - Ανάγνωση λέξεων ολικά «έχει», «ναι»	<b>Τέλος Σεπτεμβρίου – 1<sup>η</sup> βδομάδα Οκτωβρίου</b> (ΒΜ & ΤΕ διάρκεια έως 2 εβδομάδες)
<b>Ενότητα 1: Ελάτε να παίξουμε</b>			
1. Ο Ίωνας και ο υπόπτης	Ι, ι		<b>Οκτώβριος – μέσα Νοεμβρίου</b>
2. Ο Τίμος και το μυστήριο τιμόνι	Τ, τ	Ολική ανάγνωση του ρήματος «έχει»	
3. Ο Οδυσσεάς οδηγός	Ο, ο	Ολική ανάγνωση της λέξης «όχι»	
4. Η Νίνα και οι 7 νάνοι	Ν, ν	Ολική ανάγνωση του ρήματος «είναι» και της λέξης «ναι»	
5. Αρχίζει το σχολείο	Α, α	ο, η, το	
6. Η Σοφία παίζει σκάκι	Σ, σ, ς	Σ, σ, ς	
7. Έλα, εδώ είναι το ελαφάκι!	Ε, ε	Κεφαλαίο – πεζό	
8. Παίζουμε πλανήτες;	Η, η	Τονίζουμε	
<b>Λογοτεχνικό: Ουρανοσυλλέκτης</b>			
<b>Ενότητα 2: Το σχολείο μου</b>			
1. Πιάστε το ποντίκι	Π, π	Πού και πώς	<b>Υπόλοιπο Νοεμβρίου – Δεκέμβριος 10/12</b>
2. Στην ουρά για κουλούρι	Ου, ου	Τονίζουμε Ού, ού	
3. Στο Εργαστήριο Καλλιτεχνικών	Κ, κ	και	
4. Η μαγεία της μουσικής	Μ, μ		
5. Λάβετε θέσεις!	Λ, λ	Τελεία Ερωτηματικό	
6. Ζωγραφίζουμε τους αστερισμούς;	Ζ, ζ & Ω, ω	Πώς; Πότε βάζουμε -ι και -ο; Τι κάνω;	
<b>Λογοτεχνικό: Τι είναι σχολείο;</b>			
<b>Επανάληψη</b>			
<b>Ενότητα 3: Γιορτάζουμε</b>			

1. Ένα πάρτι για τη Ρένα	Ρ, ρ	Από το ένα στα πολλά	<b>Υπόλοιπο Δεκεμβρίου έως μέσα Φεβρουαρίου</b> (προτείνεται τα πρώτα γράμματα της ενότητας 3 να διδαχθούν πριν τα Χριστούγεννα)
2. Δώρα από καρδιάς	Δ, δ	Θαυμαστικό Μένω, δένω, πλένω	
3. Η πιο γλυκιά γιορτή	Γ, γ & Υ, υ	Από τη μία στις πολλές	
4. Τα γενέθλια της Αιμιλίας	Αι, αι	Τονίζουμε Αί, αί	
5. Εισιτήριο για την παράσταση	Χ, χ & Ει, ει	Είμαι, είσαι, είναι Τονίζουμε Εί, εί Μαθαίνω να μιλάω για όλους	
6. Στο θέατρο	Θ, θ		
7. Όλοι μαζί, μια οικογένεια	Οι, οι	Ο ένας – οι πολλοί Ποιος, ποια, ποιο; Τονίζουμε Οί, οί	
<b>Λογοτεχνικό: Τα γενέθλια του Μιχάλη</b>			
<b>Επανάληψη</b>			
<b>Ενότητα 4: Η γειτονιά μου - Κυκλοφορώ</b>			
1. Το βασίλειο των βιβλίων	Β, β	Οι λέξεις αλλάζουν μορφή	<b>Υπόλοιπο Φεβρουαρίου – τέλη Μαρτίου</b>
2. Στον φούρνο	Φ, φ	Οι λέξεις αλλάζουν μορφή Συνδέω λέξεις	
3. Στην «ΨΑΡΟΒΑΡΚΑ»	Ψ, ψ	Αγαπάω/αγαπώ	
4. Μια ξεχωριστή ξενάγηση	Ξ, ξ	Πώς είναι κάτι;	
5. Στο μπακάλικο	Μπ, μπ	Τα άρθρα	
6. Ώρα για οδοντίατρο	Ντ, ντ	Γράφω τους αριθμούς με λέξεις Ρήματα σε -μαι	
7. Στο γκαράζ του Άγγελου	Γκ, γκ & γγ		
<b>Λογοτεχνικό: Η πόλη που φαντάζομαι</b>			
<b>Επανάληψη</b>			
<b>Ενότητα 5: Περιβάλλον - Ταξίδια</b>			
1. Επίσκεψη στο αγρόκτημα	Τσ, τσ	Προτάσεις με το είναι	<b>Απρίλιος</b>
2. Στον κήπο του αγροκτήματος	Τζ, τζ	Οι λέξεις αλλάζουν μορφή	
3. Η Καθαρά Δευτέρα	Ευ, ευ	Ρήματα με «ευ»	
4. Ο θρύλος του Ναυπλίου	Αυ, αυ	Αντί για όνομα	
5. Συνέντευξη με μια τίγρη της Βεγγάλης		Από το τώρα στο μετά Από το τώρα στο πριν	
<b>Λογοτεχνικό: Τα θαλάσσια χελωνάκια</b>			
<b>Επανάληψη</b>			
<b>Ενότητα 6: Διαβάζουμε κείμενα</b>			
1. Η ξύπνια βασιλοπούλα	Αφήγηση	Ρωτώ και παίρνω πληροφορίες	<b>Μάιος</b>
2. Ημέρα αδέσποτων ζώων	Πληροφοριακό	Λέω κάτι χαϊδευτικά	
3. Μια πασχαλίτσα γεννιέται	Διαδικασία	Ρωτώ και παίρνω πληροφορίες	
4. Κατασκευή σαΐτας σε 6 βήματα	Οδηγίες	Διαβάζω χωριστά Βάζω διαλυτικά Βάζω τόνο και διαλυτικά	
<b>Λογοτεχνικό 1: Η «άλλη» γλώσσα</b>			
<b>Λογοτεχνικό 2: Καλοκαίρι</b>			
<b>Επανάληψη</b>			
<b>Οι γιορτές μας (Επετειακά)</b>			

1. Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά	28 <sup>η</sup> Οκτωβρίου	25-26 Οκτωβρίου
2. Τι είναι δημοκρατία;	Επέτειος Πολυτεχνείου	15- 16 Νοεμβρίου
3. Η εξέγερση του Πολυτεχνείου		
4. Η γέννηση του Χριστού	Χριστούγεννα	Τελευταία εβδομάδα πριν τις διακοπές των Χριστουγέννων
5. Παραμονή Πρωτοχρονιάς, βράδυ		
6. Άγιος Βασίλης		
7. Οι Τρεις Ιεράρχες	Γιορτή Τριών Ιεραρχών	30 Ιανουαρίου
8. Απόκριες με τον Περπερούα	Απόκριες	Φεβρουάριος ή Μάρτιος
9. Η Ελληνική Επανάσταση του 1821	25 <sup>η</sup> Μαρτίου	23-24 Μαρτίου
10. Κύπρος – Ελληνική Σημαιούλα	Δεν ξεχνώ	
11. Πάσχα στο χωριό	Πάσχα	Τελευταία εβδομάδα πριν τις διακοπές του Πάσχα

Ανάλογα με τις μαθησιακές ανάγκες κάθε τάξης, υπάρχει δυνατότητα ευελιξίας, επομένως μπορούν να διαφοροποιηθούν τα διαστήματα διδασκαλίας κάθε ενότητας.

### 3. Κεφάλαιο Εισαγωγής ΒΜ & ΤΕ

Η εισαγωγική ενότητα στο Βιβλίο Μαθητή και στο Τετράδιο Εργασιών έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με τις αρχές του αναδυόμενου γραμματισμού. Ο συγκεκριμένος όρος αφορά την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων στα παιδιά βάσει της έκθεσής τους σε ένα εγγράμματο περιβάλλον από το οποίο αντλούν ερεθίσματα αναπαραστάσεων γραπτού λόγου, διαμορφώνοντας τελικά τη σχέση τους με την ανάγνωση και τη γραφή. Ο αναδυόμενος γραμματισμός εμφανίζεται από τη νηπιακή ηλικία, πριν ξεκινήσει η συστηματική διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής (Μανωλίτσης, 2016).

Παράλληλα, η φωνολογική επίγνωση διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στη μετάβαση από τον προφορικό στον γραπτό λόγο. Η επίγνωση των φθόγγων, της ρίμας, της συλλαβής και της λέξης θεωρείται καθοριστικός παράγοντας για την κατάκτηση της ανάγνωσης. Στις πρώτες τάξεις του δημοτικού είναι έντονη η σύνδεση του προφορικού με τον γραπτό λόγο, καθώς γίνεται συνεχώς μετασχηματισμός του ενός στο άλλο είδος λόγου. Σε κάθε περίπτωση, στόχος του σχολείου είναι η εκμάθηση - εσωτερίκευση της ανάγνωσης με στόχο την απευθείας αποκωδικοποίηση των νοημάτων. Αν και η πρώτη γραφή και ανάγνωση στηρίζεται στον αναδυόμενο γραμματισμό και στη φωνολογική επίγνωση, δεν είναι αυτονόητο ότι οι μαθητές αποκτούν σχέση με την ανάγνωση και τα βιβλία εν γένει. Ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να δώσει ευκαιρίες επαφής του παιδιού με τα χαρακτηριστικά του γραπτού λόγου.

### 4. Δομή μαθήματος

#### 4.1 Η δομή του μαθήματος στο Βιβλίο Μαθητή

Κάθε μάθημα περιλαμβάνει την παρουσίαση ενός γράμματος ή διγράφου, ενώ η σειρά παρουσίασής τους δεν είναι τυχαία, αλλά καθορίζεται από τη συχνότητα εμφάνισης των φθόγγων/γραμμάτων στο λεξιλόγιο των παιδιών. Το μάθημα αποτελείται από ένα δισέλιδο. Στην αριστερή σελίδα υπάρχει φάσα, όπου εμφανίζεται το γράμμα/δίγραφο που πρόκειται να διδαχθεί, ενώ δίπλα δίνονται λέξεις-κλειδιά. Η πρώτη λέξη είναι το όνομα ήρωα του γράμματος και ένα αντικείμενο/μέρος που συνδέεται με τη θεματική της ενότητας και είναι γραμμένο με πεζούς χαρακτήρες (με εικόνα και λέξη). Ακριβώς

από κάτω ακολουθεί η εικόνα-σαλόνι του μαθήματος, ενώ μέσα σε αυτήν (στο πάνω δεξί μέρος της) εντοπίζεται το QR που οδηγεί στην ηχογράφηση του κειμένου<sup>1</sup>. Τα ηχητικά αρχεία στηρίζονται σε πρωτότυπα κείμενα που γράφτηκαν από την ομάδα και περιέχουν λέξεις με το γράμμα-στόχο. Η εικόνα σε συνδυασμό με το ακουστικό αρχείο αποτελούν τη βάση πληροφοριών που μπορούν να αντλήσουν οι μαθητές.

Η εικόνα και το ακουστικό κείμενο είναι απόλυτα συνδεδεμένα μεταξύ τους και αλληλοσυμπληρώνονται. Η εικόνα λειτουργεί υποστηρικτικά, βοηθώντας τα παιδιά να συγκρατήσουν αρκετές πληροφορίες και να κατανοήσουν καλύτερα τα νοήματα που προσλαμβάνουν. Στο παράρτημα, το οποίο αφορά κυρίως εκπαιδευτικούς και γονείς, υπάρχουν τα απομαγνητοφωνημένα κείμενα, ενώ σε αυτό προτείνονται ερωτήσεις κατανόησης πριν και μετά την ανάγνωση, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν από τον/την εκπαιδευτικό κατά τη νοηματική επεξεργασία του ακουστικού κειμένου.

Στην πρώτη και στη δεύτερη ενότητα το κείμενο που πλαισιώνει κάθε γράμμα είναι μόνο ηχητικό, καθώς τα παιδιά δεν μπορούν να διαβάσουν ακόμα. Ωστόσο, η ανάγνωση δεν παραλείπεται, αλλά εξυπηρετείται με διαφορετικό τρόπο, μη παραδοσιακό. Στο τέλος του δισέλιδου δίνονται πιθανοί συνδυασμοί συλλαβών, λέξεις, προτάσεις και μικροί διάλογοι. Η ανάγνωση που προτείνεται ακολουθεί συγκεκριμένη λογική, η οποία συνοψίζεται ως εξής:

- Τα παιδιά σε αρχικό στάδιο διδάσκονται διαισθητικά και κατόπιν συστηματικά τους φωνηεντικούς φθόγγους.
- Ταυτόχρονα μαθαίνουν συχνόχρηστα σύμφωνα και έχουν διδαχθεί ολικά το ρήμα «έχει».
- Σταδιακά σε κάθε μάθημα μόνο οι γνωστοί φθόγγοι που έχουν διδαχθεί συνθέτουν συλλαβές και λέξεις, οι οποίες μπορούν να διαβαστούν από τα παιδιά με φυσικό και αβίαστο τρόπο. Η εκμάθηση κάθε νέου γράμματος προστίθεται στην «φαρέτρα» του παιδιού, οπότε με αυτόν τον τρόπο εμπλουτίζει τις ήδη γνωστές συλλαβές και λέξεις που μπορεί να δημιουργήσει, να διαβάσει και να γράψει. Φυσικά οι περισσότερες συλλαβές που δημιουργούνται σε αυτό το στάδιο είναι ανοικτές (έχουν δομή ΣΦ ή ΣΦΣ).
- Με αυτόν τον τρόπο, εμπλουτίζεται σταδιακά το λεξικό ανάγνωσης των παιδιών και αφού έχουν μάθει ολικά λέξεις μπορούν να διαβάσουν και απλές προτάσεις με υποκείμενο, ρήμα, αντικείμενο/κατηγορούμενο.
- Μόνο στην 1<sup>η</sup> ενότητα οι λέξεις – κλειδιά αποτελούν στοιχεία ανάγνωσης και διαβάζονται από τα παιδιά με έμμεσο τρόπο, έχοντας τη βοήθεια της εικόνας.

Στο τέλος κάθε ενότητας εμφανίζεται ένα λογοτεχνικό κείμενο ή ποίημα σχετικό με τη θεματική της ενότητας προς επεξεργασία. Εξυπακούεται ότι ο εκπαιδευτικός το διαβάζει και το επεξεργάζεται με τα παιδιά, ειδικά στην αρχή της σχολικής χρονιάς, ενώ όσο αναπτύσσεται η ανάγνωση μπορεί να δοθεί το έναυσμα για σταδιακή ανάγνωση από τους μαθητές. Σε κάθε περίπτωση το λογοτεχνικό κείμενο αποβλέπει στην καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας και της αισθητικής απόλαυσης των παιδιών, γι' αυτό και δε συνοδεύεται από εξειδικευμένες ασκήσεις.

Ακόμη, υπάρχουν ασκήσεις επανάληψης που χρησιμεύουν στην εξάσκηση, στην κάλυψη μαθησιακών αναγκών των μαθητών και στην ανίχνευση του βαθμού κατάρκτησης της νέας γνώσης από τους εκπαιδευτικούς, ενώ δεν πρέπει να ξεχνάμε και τη σελίδα λεξιλογίου, στην οποία συγκεντρώνονται

---

<sup>1</sup> Οι ηχογραφήσεις των ακουστικών κειμένων των γραμμάτων έχουν γίνει από επαγγελματία ηθοποιό, ώστε να εξασφαλίζεται φυσικότητα στην εκφορά λόγου.

οι λέξεις-κλειδιά των μαθημάτων και το θεματικό λεξιλόγιο κάθε ενότητας. Τέλος, σε κάθε δισέλιδο εμφανίζονται τα προτεινόμενα Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα που συνοδεύουν το μάθημα.

• **Δομή μαθήματος στο Βιβλίο Μαθητή α' τεύχος (αρχικές ενότητες):**

**Γράμμα μαθήματος**  
**Τίτλος μαθήματος**  
**Λέξεις – κλειδιά με κεφαλαίο και πεζό γράμμα & εικόνες**  
**Ψηφιακό αρχείο ηχογράφησης κειμένου**  
**Άσκηση διδασκαλίας φορές γραφής του γράμματος**  
**Άσκηση ακουστικού εντοπισμού φθόγγου σε συλλαβή (φωνολογική επίγνωση- επίπεδο συλλαβής)**  
**Άσκηση συμπλήρωσης γράμματος**  
**Άσκηση ακουστικού εντοπισμού φθόγγου (φωνολογική επίγνωση)**  
**Ψηφιακό Μαθησιακό Αντικείμενο μαθήματος (ΨΜΑ)**  
**Σαλόνι – εικόνα μαθήματος που συνδέεται με το ακουστικό αρχείο του κειμένου**  
**Άσκηση οπτικού εντοπισμού**  
**Συλλαβές-λέξεις για ανάγνωση**  
**Άσκηση συμπλήρωσης διγράφου**

24

• **Δομή μαθήματος στο Βιβλίο Μαθητή (β' τεύχος):**

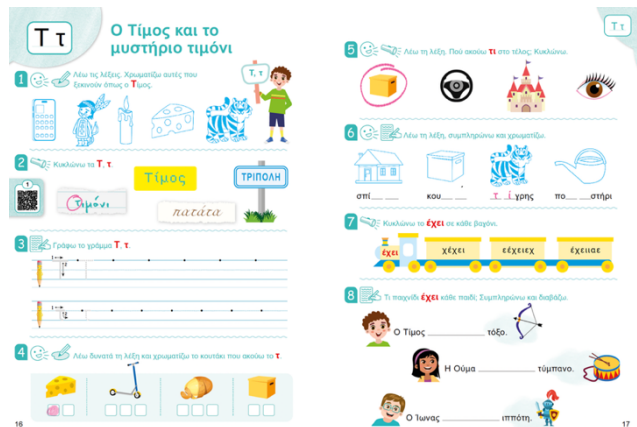
**Δίγραφο μαθήματος**  
**Τίτλος μαθήματος**  
**Ψηφιακό αρχείο ηχογράφησης κειμένου**  
**Σαλόνι – εικόνα μαθήματος που συνδέεται με το ακουστικό αρχείο του κειμένου**  
**Άσκηση οπτικού εντοπισμού**  
**Συλλαβές-λέξεις για ανάγνωση**  
**Άσκηση συμπλήρωσης διγράφου**  
**Λέξεις – κλειδιά με κεφαλαίο και πεζό δίγραφο & εικόνες**  
**Ψηφιακό αρχείο ηχογράφησης κειμένου**  
**Άσκηση διδασκαλίας φορές γραφής διγράφου**  
**Κείμενο για ανάγνωση**  
**Δραστηριότητα κατανόησης**  
**Προτεινόμενη αντιγραφή - Ορθογραφία**

16

17

## 4.2 Η δομή του μαθήματος στα Τετράδια Εργασιών

Τα α' και β' τεύχη του Τετραδίου Εργασιών βρίσκονται σε απόλυτη ταύτιση με την ύλη που διδάσκεται στα αντίστοιχα τεύχη του Βιβλίου Μαθητή. Οι ασκήσεις είναι πιο στοχευμένες και εστιάζουν στην αναλυτική εξέταση του γράμματος. Στην αρχή ζητείται ακουστικός και οπτικός εντοπισμός του γράμματος, στη συνέχεια υπάρχει άσκηση γραφής του κεφαλαίου και του πεζού γράμματος, ακολουθεί η συμπλήρωση γραμμάτων ή συλλαβών που διδάχθηκαν στο μάθημα, η ανάλυση της λέξης σε συλλαβές και γράμματα και η εξάσκηση σε σημαντικά σημεία που αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο. Όλες οι ασκήσεις συνοδεύονται από τα εικονίδια – σύμβολα που αποτυπώνουν με κωδικοποιημένο τρόπο τον γνωστικό στόχο που χαρακτηρίζει την κάθε άσκηση ή τη δεξιότητα που καλλιεργείται.



### Γραμματική – Επανάληψη – Λεξιλόγιο

Μια καινοτομία που παρουσιάζει το Τετράδιο Εργασιών είναι η παρουσίαση της Γραμματικής στο τέλος κάθε ενότητας. Επίσης, περιλαμβάνονται αντίστοιχες δραστηριότητες για εξάσκηση στα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Κατά τη συγγραφή του βιβλίου έγινε προσπάθεια να συνδεθεί η γραμματική με επικοινωνιακό και λειτουργικό τρόπο με τα ακουστικά κείμενα και τις δραστηριότητες που τα πλαισιώνουν. Γι' αυτό, στις σελίδες της γίνεται διασύνδεση του φαινομένου με το μάθημα στο οποίο αντιστοιχεί και προτείνεται να διδαχθεί από τον/την εκπαιδευτικό.



Μετά τη γραμματική, παρουσιάζονται οι πορτοκαλί σελίδες της επανάληψης, οι οποίες περιλαμβάνουν γλωσσικές ασκήσεις με διαφορετική στόχευση: δραστηριότητες εμπέδωσης - επέκτασης σχετικές με τη διδασκαλία των γραμμάτων της ενότητας, λεξιλογικές, γραμματικές ή και δραστηριότητες σύντομης παραγωγής λόγου. Όλες οι δραστηριότητες είτε βρίσκονται στο εσωτερικό των μαθημάτων είτε στην επανάληψη, συμβαδίζουν τις αρχές της φωνολογικής και μορφολογικής επίγνωσης και στοχεύουν στην ανάπτυξη στρατηγικών που θα αποτελέσουν σημαντικά εφόδια για την μετέπειτα γλωσσική εξέλιξη των μαθητριών και των μαθητών.

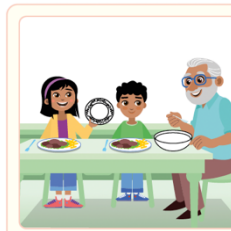
Η κατάκτηση του λεξιλογίου θεωρείται βασικός πυλώνας του Τετραδίου Εργασιών και παρουσιάζεται συστηματικά σε διαφορετικά σημεία του. Με αφετηρία τη σελίδα του Λεξιλογίου στο Βιβλίο Μαθητή, στο Τετράδιο Εργασιών εμπλουτίζεται συνεχώς ενώ δίνεται μεγάλη έμφαση στη διδασκαλία θεματικού λεξιλογίου, το οποίο θα αποτελέσει μετέπειτα βάση για την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου.



## Παραγωγή γραπτού λόγου

Αναφορικά με την παραγωγή γραπτού λόγου η οποία ξεκινά σε επίπεδο πρότασης στο Βιβλίο Μαθητή, στο Τετράδιο Εργασιών δίνονται αντίστοιχες αφορμές για ενασχόληση με την παραγωγή γραπτών κειμένων. Η γραφή ξεκινά με πολύ απλές δραστηριότητες: από το γράμμα, στη συλλαβή, στη λέξη και στην πρόταση. Στη συνέχεια, προχωρούν στην παραγωγή δικών τους αντίστοιχων σύντομων κειμένων.

Αρχικά, γράφουν λεζάντες, σε επόμενο στάδιο εξοικειώνονται με τις προσκλήσεις και αργότερα προσπαθούν να περιγράψουν με απλές προτάσεις μια εικόνα που συνδέεται με το θέμα του μαθήματος. Αργότερα καλούνται να παραγάγουν



---

---

---

---

---

---

δικά τους σύντομα κείμενα. Ενδεικτικά παρουσιάζεται η δραστηριότητα προετοιμασίας της παραγωγής σύντομου, γραπτού, αφηγηματικού κειμένου:

Τα παιδιά τράβηξαν φωτογραφίες από το αγρόκτημα. Παρατηρούμε και αφηγούμαστε.

1 Ποιοι; Πού; Πότε; Γιατί;

2 Τι έκαναν στην αρχή;

3 Τι έκαναν στη συνέχεια;

4 Τι έκαναν στο τέλος;

Γράφουμε με δικά μας λόγια την ιστορία και ζωγραφίζουμε.

---

---

---

---

---

---

Συνολικά, η δομή των βιβλίων και η φιλοσοφία τους επιχειρεί να δώσει νέα πνοή στη διδασκαλία της Γλώσσας επιχειρώντας την ολιστική προσέγγισή της και να ενθαρρύνει τα παιδιά να την καλλιεργήσουν με τρόπο βιωματικό και δημιουργικό.

• Δομή μαθήματος στο Τετράδιο Εργασιών (α' τεύχος):

Γράμμα μαθήματος: **A a**      Τίτλος μαθήματος: **Αρχίζει το σχολείο**

Άσκηση φωνολογικής επίγνωσης

1. Άσκηση φωνολογικής επίγνωσης: Λέω τις λέξεις. Χρωματίζω αυτές που ξεκινούν όπως η **A**λίνα.

2. Άσκηση εντοπισμού: Κυκλώνω τα **A, a**.

3. Άσκηση γραφής γράμματος: Γράφω το γράμμα **A, a**.

4. Άσκηση εντοπισμού - συλλαβικής επίγνωσης: Λέω δυνατά τη λέξη και χρωματίζω το κουτάκι που ακούω το **a**.

5. Άσκηση φωνολογικής επίγνωσης: Λέω τη λέξη. Πού ακούω **va**; Κυκλώνω.

6. Άσκηση ανάλυσης και σύνθεσης λέξης: Λέω τη λέξη και τη χωρίζω σε μικρότερα μέρη.

7. Άσκηση συμπλήρωσης γράμματος και έμμεση ανάγνωση: Τι παιχνιδι **έχει** κάθε παιδί; Συμπληρώνω και διαβάζω.

22

• Δομή μαθήματος στο Τετράδιο Εργασιών (β' τεύχος):

Γράμμα μαθήματος: **B b**      Τίτλος μαθήματος: **Το βασίλειο των βιβλίων**

Άσκηση γραφής γράμματος

1. Άσκηση γραφής γράμματος: Γράφω το γράμμα **B, b**.

2. Άσκηση συλλαβικής επίγνωσης: Συμπληρώνω τις συλλαβές και διαβάζω.

3. Άσκηση εντοπισμού - φωνολογικής επίγνωσης: Κυκλώνω τις εικόνες που αρχίζουν από **B, b**.

4. Άσκηση λεξιλογίου: Κυκλώνω τη λέξη **βιβλίο**. Μετά συμπληρώνω τις προτάσεις.

5. Άσκηση γραμματικής: Διαβάζω και συμπληρώνω τη λέξη «**βιτρίνα**» όπως ταιριάζει.

6. Άσκηση σύνταξης: Φτιάχνω προτάσεις.

10

11

## 5. Σχέδια Μαθήματος

### 5.1 Αρχίζουμε!

Το κεφάλαιο «Αρχίζουμε!» κατέχει σημαντική θέση, επειδή ακολουθεί το στάδιο της προσαρμογής και ταυτόχρονα αποτελεί πέρασμα από τον αναδυόμενο γραμματισμό στην καθαυτή διδασκαλία γλωσσικών δεξιοτήτων και γραμμάτων. Παράλληλα, στοχεύει στην προετοιμασία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής με διαισθητικό, παιγνιώδη, δημιουργικό και ανακαλυπτικό τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε απαραίτητο να δοθούν διευκρινίσεις για τον τρόπο σχεδιασμού και ανάπτυξης της εισαγωγικής ενότητας «Αρχίζουμε!»:

Βιβλίο Μαθητή - 1 <sup>ο</sup> μέρος	
<b>Ήρωες</b> (σελ. 10):	Οι βασικοί ήρωες του βιβλίου εμφανίζονται στα μαθήματα και συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα στην πλοκή των ιστοριών των γραμμάτων. Είναι πρόσωπα με τα οποία οι μικροί μαθητές μπορούν να ταυτιστούν. Οι ήρωες είναι η πρώτη πληροφορία που θα επεξεργαστούν τα παιδιά. Προτείνεται να γίνει συζήτηση στην τάξη για την εμφάνισή τους, να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον Ίωνα και να προσπαθήσουν τα παιδιά να συγκρατήσουν χαρακτηριστικά που διακρίνουν καθέναν ξεχωριστά. Επίσης, προτείνεται να παρατηρήσουν τα παιδιά το όνομα και το αρχικό γράμμα κάθε ήρωα – παιδιού.
<b>Αριθμοί</b> (σελ. 10):	Αν και οι αριθμοί είναι μαθηματικά σύμβολα, συνδέονται και με τη γλώσσα, αφού κάθε αριθμός αντιστοιχεί σε μία λέξη. Εκτός από την επιστημονική διασύνδεση γλώσσας-μαθηματικών και την ενεργοποίηση της μαθηματικής σκέψης, οι αριθμοί θεωρούνται οικεία αναπαράσταση για τα παιδιά, αφού τα περισσότερα γνωρίζουν τους αριθμούς από το νηπιαγωγείο. Κατά την επεξεργασία τους στο βιβλίο, οι μαθητές καλούνται όχι μόνο να τους αναγνωρίσουν, αλλά να τους πουν δυνατά και να γράψουν το πρώτο κεφαλαίο γράμμα της λέξης τους ελεύθερα. Μέσω της συγκεκριμένης δραστηριότητας, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ελέγξει τον οπτικοκινητικό συντονισμό στους μικρούς μαθητές και τη διασύνδεση προφορικού – γραπτού λόγου.
<b>Χρώματα</b> (σελ. 11):	Στη δραστηριότητα με τα χρώματα τα παιδιά αναμένεται να ονομάσουν τα χρώματα που φαίνονται στην παλέτα και να τα αντιστοιχίσουν σωστά, σύμφωνα με τον αριθμό πάνω στο αερόστατο. Εδώ ελέγχεται η γνώση προφορικού λεξιλογίου, η προφορά (τα χρώματα περιέχουν αρκετά συμφωνικά συμπλέγματα) και ο αντίληψη - συσχετισμός χρώματος και αριθμού. Η άσκηση δίνει και την ευκαιρία να εμπλουτιστεί η εικόνα, αν ζητηθεί από τα παιδιά να ζωγραφίσουν και δικά τους στοιχεία (σπίτια, παιδάκια κ.λπ.). Μπορεί να ανατεθεί ή ολοκληρωθεί στο σπίτι μετά από κατάλληλες διευκρινίσεις.
Τετράδιο Εργασιών - 1 <sup>ο</sup> μέρος (έως σελ. 11 του ΒΜ)	
<b>Αρχίζουμε</b> (άσκ. 1 σελ. 8)	Εκτός από άσκηση προγραφής, η συγκεκριμένη προσφέρεται για παραγωγή προφορικού λόγου. Προτείνεται τα παιδιά να προσπαθήσουν να σχηματίσουν ολοκληρωμένες προτάσεις με τη βοήθεια των εικόνων.
(άσκ. 2 σελ. 8)	Άσκηση προγραφής. Παράλληλα μπορεί να αξιοποιηθεί για παραγωγή προφορικού λόγου. Οι μαθήτριες/μαθητές μπορούν να σχηματίσουν ολοκληρωμένες προτάσεις διατυπώνοντας ποιο είναι το αγαπημένο παιχνίδι κάθε παιδιού. Οι ήρωες είναι ήδη γνωστοί, ενώ ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να πει ότι το 3 <sup>ο</sup> κοριτσάκι ονομάζεται Σοφία και είναι η ηρωίδα που θα συναντήσουν στο γράμμα Σ, σ, ς. Μπορεί να ανατεθεί ή ολοκληρωθεί στο σπίτι μετά από κατάλληλες διευκρινίσεις.

(άσκ. 3 σελ. 9)	Η δραστηριότητα 3 είναι παιγνιώδης άσκηση με στόχο την οπτική αναγνώριση κεφαλαίων γραμμάτων και τη λεπτή κινητικότητα.
(άσκ. 4 σελ. 9)	Η άσκηση 4 καλλιεργεί τη δημιουργικότητα, τη φαντασία και ενισχύει την καλλιτεχνική φύση των παιδιών. Μπορεί να ανατεθεί ή ολοκληρωθεί στο σπίτι μετά από κατάλληλες διευκρινίσεις.
<b>Γνωριμία με τους ήρωες</b> (άσκ. 1 σελ. 10)	Δραστηριότητα με διαβάθμιση δυσκολίας. Τα παιδιά χρειάζεται να δουν την εικόνα και ανακαλέσουν από τη μνήμη τους το όνομα του προσώπου που εικονίζεται κάθε φορά. Στη συνέχεια προσπαθούν διαισθητικά να αναγνωρίσουν το πρώτο γράμμα του ονόματος κάθε ήρωα/ηρωίδας, να το ενώσουν με το πρόσωπο και να χρωματίσουν το πρώτο γράμμα. Επειδή οι μαθητές δεν μπορούν να διαβάσουν ακόμα τα ονόματα, ο/η εκπαιδευτικός χρειάζεται να υποστηρίξει τα παιδιά καθ' όλη τη διάρκεια επεξεργασίας της άσκησης. Γι' αυτό η δραστηριότητα πρέπει να γίνει αποκλειστικά στο σχολείο.
(άσκ. 2 σελ. 11)	Τα παιδιά θυμούνται και ζωγραφίζουν ένα χαρακτηριστικό (οποιοδήποτε) κάθε προσώπου που εικονίζεται. Μπορεί να ανατεθεί ή ολοκληρωθεί στο σπίτι μετά από κατάλληλες διευκρινίσεις.
(άσκ. 3 σελ. 11)	Δραστηριότητα με διαβάθμιση δυσκολίας. Οι μαθητές λένε το όνομα κάθε παιδιού και ξεχωρίζουν τον πρώτο ήχο του ονόματος. Το συγκρατούν και κατόπιν λένε δυνατά τη λέξη που αντιστοιχεί σε κάθε σκίτσο. Όπου εντοπίζουν ότι ο πρώτος ήχος του ονόματος είναι ίδιος με τον ήχο της λέξης πρέπει να το χρωματίσουν. Η δραστηριότητα έχει πολλαπλό στόχο: είναι άσκηση φωνολογικής επίγνωσης, ακουστικού εντοπισμού του φθόγγου και αποσκοπεί στην αναγνώριση του όμοιου φθόγγου στις λέξεις. Γι' αυτό η δραστηριότητα προτείνεται να γίνει αποκλειστικά στο σχολείο.

### Βιβλίο Μαθητή – 2<sup>ο</sup> μέρος

<b>Παιχνίδια με το αλφάβητο</b> (σελ. 12-13):	<p>Δραστηριότητα με διαβάθμιση δυσκολίας. Διαρθρώνεται σε επίπεδα επεξεργασίας:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Παρατήρηση εικόνων και προφορική ονομασία της λέξης που αντιστοιχεί σε κάθε εικόνα.</li> <li>2. Προφορική αναγνώριση του πρώτου φθόγγου της λέξης, π.χ. γράμμα <b>A</b> → <b>Α</b>λεπού.</li> <li>3. Παρατήρηση και ελεύθερη γραφή του κεφαλαίου γράμματος στο κενό. Δεν μας ενδιαφέρει η ορθή φορά γραφής, αλλά η αναδυόμενη γραφή.</li> </ol> <p>Η συγκεκριμένη άσκηση χρησιμεύει για έλεγχο του προφορικού λεξιλογίου των παιδιών, της προφοράς και για ανίχνευση προηγούμενων γνώσεων. Μπορεί να διδαχθεί τμηματικά ή ολόκληρη, μόνο στο σχολείο.</p>
<b>Εικόνα πόλης</b> (BM σελ. 14-15)	<p>Στο δισέλιδο απεικονίζεται η πόλη στην οποία ζουν οι χαρακτήρες του βιβλίου. Κέντρο είναι οι ήρωες, ο τόπος που ζουν και τα στιγμιότυπα της ζωής τους που προκύπτουν από την εστίαση (ζουμ) στις μικρότερες εικόνες. Η εικόνα – σαλόνι περιέχει έναν βασικό φωνηεντικό φθόγγο. Ακόμη, δίνει ευκαιρίες για ανάπτυξη προφορικού λόγου και παρουσιάζει διαβάθμιση δυσκολίας. Διαρθρώνεται σε επίπεδα επεξεργασίας:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ο εκπαιδευτικός ξεκινάει με τη μεγάλη εικόνα, κάνοντας ερωτήσεις στην τάξη με απώτερο στόχο την εκτενή περιγραφή της πόλης από τα παιδιά. Συστήνεται κάθε παιδί να διατυπώσει τουλάχιστον μία πρόταση όσο γίνεται πιο ολοκληρωμένη (με υποκείμενο, ρήμα, αντικείμενο...).</li> <li>2. Κατόπιν γίνεται συζήτηση για τη δράση του ήρωα σε κάθε καρέ ξεχωριστά με τον ίδιο τρόπο. Τα παιδιά ανακαλούν το όνομα του ήρωα/ηρωίδας στην εικόνα και</li> </ol>

διατυπώνουν ολοκληρωμένες προτάσεις. Στο πλαίσιο αυτό θα προσπαθήσουν να πουν τη λέξη που είναι γραμμένη, αναγνωρίζοντας το πρώτο γράμμα και έχοντας ως οδηγό – βοήθεια την εικόνα.

3. Κυκλώνουν το πρώτο γράμμα κάθε λέξης, π.χ. υπότης. Στόχος είναι να γνωρίσουν το πρώτο γράμμα της λέξης που κυκλώνουν και να μάθουν πώς διαβάζεται.
4. Στην εικόνα φαίνονται οι λέξεις «έχει» και «ναι» οι οποίες προτείνεται να διδαχθούν ολικά. Για το «ναι» μπορεί να γίνει απλή αναφορά. Προτείνεται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ρήμα «έχει» καθώς στην 1<sup>η</sup> ενότητα θα αποτελέσει δομικό στοιχείο για τη συγκρότηση και την ανάγνωση ολοκληρωμένης πρότασης. Συστήνεται να διδαχθεί η πρόταση ως εξής βάσει της αντίστοιχης εικόνας →  
Εκπαιδευτικός: «Τι **έχει** ο φούρνος;»  
Απάντηση: «**Έχει** κουλούρια με σουσάμι.»

Κατά τη διάρκεια ή μετά την περιγραφή της πόλης, οι μαθητές μπορούν να εντοπίσουν ομοιότητες/διαφορές με τη δική τους πόλη-χωριό ή τη δική τους καθημερινότητα.

#### Τετράδιο Εργασιών - 2<sup>ο</sup> μέρος

<b>Σύνδεση της εικόνας με ασκ. 4, 5 σελ. 12 στο ΤΕ.</b>	<p>Στην άσκηση 4 τα παιδιά θα ζωγραφίσουν το αντικείμενο με το οποίο συνδέθηκε κάθε πρόσωπο στη μεγάλη εικόνα του Βιβλίου Μαθητή. Η δραστηριότητα εστιάζει στον προφορικό σχηματισμό προτάσεων μέσω ανάκλησης πληροφοριών από την εικόνα. Μπορεί να ανατεθεί ή ολοκληρωθεί στο σπίτι μετά από κατάλληλες διευκρινίσεις.</p> <p>Η άσκηση 5 υποστηρίζει την εκμάθηση της λέξης «έχει» σε επίπεδο ανάγνωσης και γραφής. Προτείνεται να εξηγήσει ο/η εκπαιδευτικός μέσα από ανάλυση και σύνθεση τους φθόγγους που συγκροτούν τη λέξη. Συστήνεται η δραστηριότητα να γίνει στο σχολείο.</p>
---	--

#### 5.2.1 Προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος 1ης ενότητας για γράμμα

Ώρες διδασκαλίας	Ενδεικτική ροή μαθήματος	Γνωστικοί στόχοι
<b>1<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Επεξεργασία αριστερής σελίδας</b></p> <p><b>A. Στάδιο πριν την ακρόαση</b> Συζήτηση στοιχείων μαθήματος: λέξεις-κλειδιά, εικόνα, τίτλος μαθήματος, ερωτήσεις προετοιμασίας, προβλέψεις παιδιών κλπ.</p> <p><b>B. Κατά τη διάρκεια ακρόασης</b> - Ακρόαση ακουστικού κειμένου 1-2 φορές - Νοηματική επεξεργασία</p> <p><b>Γ. Μετά την ακρόαση</b> - Περαιτέρω νοηματική εμβάθυνση (ερωτήσεις βασικής κατανόησης, επέκτασης) - Ευκαιρίες για συζήτηση και ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας - Διασύνδεση με την εμπειρία των παιδιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προετοιμασία νοηματικής επεξεργασίας</li> <li>• Εξοικείωση με θέμα και λεξιλόγιο</li> <li>• Καλλιέργεια δεξιοτήτων κατανόησης-παραγωγής προφορικού λόγου</li> <li>• Ανάπτυξη κριτικής ανάλυσης</li> </ul>

	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γνωριμία με το γράμμα – στόχο</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ενασχόληση με άσκηση ακουστικού εντοπισμού (βλ. ενδεικτ. 1<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 2)</li> <li>• Ολοκλήρωση διδασκαλίας με δραστηριότητα ακουστικού εντοπισμού του φθόγγου μέσα σε συλλαβές (βλ. ενδεικτ. 1<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 3)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του φθόγγου</li> <li>• Ακουστικός εντοπισμός του φθόγγου σε λέξεις ή συλλαβές</li> <li>• Ανάπτυξη φωνολογικής επίγνωσης</li> </ul>
	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Ανάγνωση</b></p> <p>Ενασχόληση με τη δραστηριότητα ανάγνωσης (βλ. ενδεικτ. 1<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ανάγνωσης συλλαβών, λέξεων, προτάσεων, κειμένων.</li> <li>• Οικοδόμηση της ανάγνωσης</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<p>Προτείνεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασχοληθούν με τις αντίστοιχες δραστηριότητες ακουστικού εντοπισμού (ενδ. ασκ. 1, 2, 4 της 1<sup>ης</sup> ενότ. του Τετραδίου Εργασιών) και να εξασκηθούν στην ανάγνωση για την επόμενη μέρα από το Βιβλίο Μαθητή.</p>	<p>Στο αντίστοιχο μάθημα του Τετραδίου Εργασιών προσφέρονται ασκήσεις με ανάλογους γνωστικούς στόχους. Είναι σημαντική η ενασχόληση των παιδιών με δραστηριότητες που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο σε όσα έμαθαν στο μάθημα, άρα στο τέλος του πρώτου διδακτικού δίωρου δεν εστιάζουμε στη γραφή, αν ακολουθήσουμε αυτό το σενάριο.</p>
<b>2<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Γραφή</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία της φοράς γραφής του γράμματος στο πλαίσιο της δεξιά σελίδας του Βιβλίου Μαθητή.</li> <li>• Ενασχόληση με άσκηση συμπλήρωσης του γράμματος σε λέξεις (ενδ. ΒΜ 1<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 4)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ορθής γραφής γράμματος</li> <li>• Εξοικείωση με την οπτική αναπαράσταση λέξεων που περιέχουν το γράμμα-στόχο σε διαφορετικές θέσεις (αρχική, μεσαία, τελική)</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Ενασχόληση με ασκήσεις στο Τετράδιο Εργασιών (κατ' επιλογήν)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Φωνολογικής – Συλλαβικής επίγνωσης (ενδ. 1<sup>η</sup> ενότ. ασκ. 5,6)</li> <li>• Ασκ. με ολική εκμάθηση λέξεων, όπου υπάρχει (ενδ. 1<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 7 σελ. 23)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ο/Η εκπαιδευτικός θα διδάξει ασκ. του ΤΕ που δεν είναι εμπεδωτικές ή επαναληπτικές αλλά στοχεύουν στην ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων</li> </ul>
	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Γραμματική που αντιστοιχεί στο γράμμα-στόχο</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία γραμματικού φαινομένου</li> <li>• Ενασχόληση με αντίστοιχες δραστηριότητες γραμματικής</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τη γραμματική του μαθήματος</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται η άσκ. 3 και όσες ασκήσεις του μαθήματος ή της γραμματικής μπορούν να λειτουργήσουν ως δραστηριότητες εμπέδωσης, να γίνουν στο σπίτι από τους μαθητές.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Στις επόμενες ενότητες ανατίθεται αντιγραφή και εκμάθηση ορθογραφίας.</li> </ul>	
--	---	--

### 5.2.2 Εναλλακτικό σχέδιο μαθήματος 1ης ενότητας για γράμμα

Ώρες διδασκαλίας	Ενδεικτική ροή μαθήματος	Γνωστικοί στόχοι
1 <sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Επεξεργασία αριστερής σελίδας</b></p> <p><b>A. Στάδιο πριν την ακρόαση</b> Συζήτηση στοιχείων μαθήματος: λέξεις-κλειδιά, εικόνα, τίτλος μαθήματος, ερωτήσεις προετοιμασίας, προβλέψεις παιδιών κλπ.</p> <p><b>B. Κατά τη διάρκεια ακρόασης</b> - Ακρόαση ακουστικού κειμένου 1-2 φορές - Νοηματική επεξεργασία</p> <p><b>Γ. Μετά την ακρόαση</b> - Περαιτέρω νοηματική εμβάθυνση (ερωτήσεις βασικής κατανόησης, επέκτασης) - Ευκαιρίες για συζήτηση και ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας - Διασύνδεση με την εμπειρία των παιδιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προετοιμασία νοηματικής επεξεργασίας</li> <li>• Εξοικείωση με θέμα και λεξιλόγιο</li> <li>• Καλλιέργεια δεξιοτήτων κατανόησης-παραγωγής προφορικού λόγου</li> <li>• Ανάπτυξη κριτικής ανάλυσης</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γνωριμία με το γράμμα – στόχο</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ενασχόληση με άσκηση ακουστικού εντοπισμού (βλ. ενδεικτ. 1<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 2)</li> <li>• Ολοκλήρωση διδασκαλίας με δραστηριότητα ακουστικού εντοπισμού του φθόγγου μέσα σε συλλαβές (βλ. ενδεικτ. 1<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 3)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του φθόγγου</li> <li>• Ακουστικός εντοπισμός του φθόγγου σε λέξεις ή συλλαβές</li> <li>• Ανάπτυξη φωνολογικής επίγνωσης</li> </ul>
	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Γραφή γράμματος</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία της φοράς γραφής του γράμματος στο πλαίσιο της δεξιά σελίδας του Βιβλίου Μαθητή.</li> <li>• Ενασχόληση με άσκηση συμπλήρωσης του γράμματος σε λέξεις (ενδ. ΒΜ 1<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 4)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ορθής γραφής γράμματος</li> <li>• Εξοικείωση με την οπτική αναπαράσταση λέξεων που περιέχουν το γράμμα-στόχο σε διαφορετικές θέσεις (αρχική, μεσαία, τελική)</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	Ανάθεση ασκ. 1, 2, 3 και 4 από το Τετράδιο Εργασιών	
2 <sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Ανάγνωση</b> Ενασχόληση με τη δραστηριότητα ανάγνωσης (βλ. ενδεικτ. 1<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ανάγνωσης συλλαβών, λέξεων, προτάσεων, κειμένων.</li> <li>• Οικοδόμηση της ανάγνωσης</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Ενασχόληση με ασκήσεις στο Τετράδιο Εργασιών (κατ' επιλογήν)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Φωνολογικής – Συλλαβικής επίγνωσης (ενδ. 1<sup>η</sup> ενότ. ασκ. 5,6)</li> <li>• Ασκ. με ολική εκμάθηση λέξεων, όπου υπάρχει (ενδ. 1<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 7 σελ. 23)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ο/Η εκπαιδευτικός θα διδάξει ασκ. του ΤΕ που δεν είναι εμπεδωτικές ή επαναληπτικές αλλά στοχεύουν στην ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων.</li> </ul>

	<b>3<sup>ο</sup> μέρος: Γραμματική που αντιστοιχεί στο γράμμα-στόχο</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία γραμματικού φαινομένου</li> <li>• Ενασχόληση με αντίστοιχες δραστηριότητες γραμματικής</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τη γραμματική του μαθήματος</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξάσκηση ανάγνωσης</li> <li>• Από τη 2<sup>η</sup> ενότητα ανατίθεται αντιγραφή και εκμάθηση ορθογραφίας.</li> </ul>	

### 5.3 Προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος 2ης ενότητας για δίγραφο

Ώρες διδασκαλίας	Ενδεικτική ροή μαθήματος	Γνωστικοί στόχοι
<b>1<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<b>1<sup>ο</sup> μέρος: Επεξεργασία αριστερής σελίδας</b> <b>A. Στάδιο πριν την ακρόαση</b> Συζήτηση στοιχείων μαθήματος: λέξεις-κλειδιά, εικόνα, τίτλος μαθήματος, ερωτήσεις προετοιμασίας, προβλέψεις παιδιών κλπ. <b>B. Κατά τη διάρκεια ακρόασης</b> - Ακρόαση ακουστικού κειμένου 1-2 φορές - Νοηματική επεξεργασία <b>Γ. Μετά την ακρόαση</b> - Περαιτέρω νοηματική εμβάθυνση (ερωτήσεις βασικής κατανόησης, επέκτασης) - Ευκαιρίες για συζήτηση και ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας - Διασύνδεση με την εμπειρία των παιδιών	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προετοιμασία νοηματικής επεξεργασίας</li> <li>• Εξοικείωση με θέμα και λεξιλόγιο</li> <li>• Καλλιέργεια δεξιοτήτων κατανόησης-παραγωγής προφορικού λόγου</li> <li>• Ανάπτυξη κριτικής ανάλυσης</li> </ul>
	<b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γνωριμία με το δίγραφο– στόχο</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ενασχόληση με άσκηση ακουστικού εντοπισμού (βλ. ενδεικτ. 2<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 2)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του φθόγγου</li> <li>• Ακουστικός εντοπισμός του φθόγγου σε λέξεις ή συλλαβές</li> <li>• Ανάπτυξη φωνολογικής επίγνωσης</li> </ul>
	<b>3<sup>ο</sup> μέρος: Ανάγνωση</b> Ενασχόληση με τη δραστηριότητα ανάγνωσης (βλ. ενδεικτ. 2 <sup>η</sup> ενότητα άσκ. 5) Ως επέκταση ο εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει στους μαθητές εποπτικό υλικό και μέσω παιγνιδιών δραστηριοτήτων να παρακινήσει τους μαθητές να δημιουργήσουν δικές τους λέξεις με τα γράμματα/συλλαβές που διδάχθηκαν έως τώρα.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ανάγνωσης συλλαβών, λέξεων, προτάσεων, κειμένων</li> <li>• Οικοδόμηση της ανάγνωσης με γνωστούς φθόγγους – συλλαβές.</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	Προτείνεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασχοληθούν με τις αντίστοιχες δραστηριότητες ακουστικού εντοπισμού	Στο αντίστοιχο μάθημα του Τετραδίου Εργασιών προσφέρονται ασκήσεις με

	(ενδ. ασκ. 1, 4, της 2 <sup>ης</sup> ενότ. του Τετραδίου Εργασιών) και να εξασκηθούν στην ανάγνωση για την επόμενη μέρα από το Βιβλίο Μαθητή.	ανάλογους γνωστικούς στόχους. Είναι σημαντική η ενασχόληση των παιδιών με δραστηριότητες που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο σε όσα έμαθαν στο μάθημα, άρα στο τέλος του πρώτου διδακτικού δώρου δεν εστιάζουμε στη γραφή.
<b>2<sup>ο</sup> διδακτικό δώρο</b>	<b>1<sup>ο</sup> μέρος: Γραφή</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία της φοράς γραφής του διγράφου στο πλαίσιο πάνω πάνω στη δεξιά σελίδα του Βιβλίου Μαθητή.</li> <li>• Ενασχόληση με άσκηση συμπλήρωσης του γράμματος σε λέξεις (ενδ. ΒΜ 2<sup>η</sup> ενότ. ασκ. 3)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ορθής γραφής γράμματος</li> <li>• Εξοικείωση με την οπτική αναπαράσταση λέξεων που περιέχουν το γράμμα-στόχο σε διαφορετικές θέσεις (αρχική, μεσαία, τελική) και σε θέσεις που το δίγραφο τονίζεται.</li> <li>• Έμμεση εξάσκηση στον τονισμό λέξεων.</li> </ul>
	<b>2<sup>ο</sup> μέρος: Ενασχόληση με ασκήσεις στο Τετράδιο Εργασιών (κατ' επιλογήν)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Φωνολογικής – Συλλαβικής επίγνωσης (ενδ. 2<sup>η</sup> ενότ. ασκ. 3, 5,6)</li> <li>• Ασκ. που περιέχει γραμματική μαθήματος, όπου υπάρχει (ενδ. 2<sup>η</sup> ενότ. ασκ. 8 σελ. 39)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ο/Η εκπαιδευτικός θα διδάξει ασκ. του ΤΕ που δεν είναι εμπειρωτικές ή επαναληπτικές αλλά στοχεύουν στην ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων</li> </ul>
	<b>3<sup>ο</sup> μέρος: Γραμματική που αντιστοιχεί στο γράμμα-στόχο</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία γραμματικού φαινομένου που συνδέεται με το δίγραφο και προτείνεται στο ΒΜ (π.χ. ΤΕ σελ. 48)</li> <li>• Ενασχόληση με αντίστοιχες δραστηριότητες γραμματικής (ενδ. 2<sup>η</sup> ενότ. Τετράδιο Εργασιών ασκ. 1 σελ. 50).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τη γραμματική του μαθήματος</li> <li>• Εξάσκηση σε γραμματικά-συντακτικά φαινόμενα</li> </ul> <p><i>Τις ημέρες που το μάθημα γράμματος ή διγράφου δεν συνδέεται με κάποιο γραμματικό φαινόμενο, μπορεί η τάξη να ασχοληθεί με ασκήσεις λεξιλογίου.</i></p>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται οι ασκ. 2, 4 ή όσες ασκήσεις του μαθήματος ή της γραμματικής μπορούν να λειτουργήσουν ως δραστηριότητες εμπέδωσης.</li> <li>• Αντιγραφή και εκμάθηση ορθογραφίας από Βιβλίο Μαθητή (ενδ. 2<sup>η</sup> ενότ. σελ. 41).</li> </ul>	

#### 5.4 Προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος 3ης ενότητας – Διδασκαλία γράμματος & διγράφου

Η 3<sup>η</sup> ενότητα θεωρείται κομβική για την εκμάθηση της ανάγνωσης, καθώς παρουσιάζεται για πρώτη φορά στο βιβλίο κείμενο με διάλογο. Ο διάλογος στην αριστερή σελίδα του βιβλίου είναι απόσπασμα του ακουστικού κειμένου της ηχογράφησης. Στο σημείο αυτό χρειάζεται να επισημανθεί ότι η νοηματική επεξεργασία γίνεται ταυτόχρονα μέσα από την ηχογράφηση και τον διάλογο. Άρα οι δύο

πηγές (ηχογράφηση – διάλογος) περιέχουν τόσο κοινές όσο και πρόσθετες πληροφορίες που θα αντλήσουν τα παιδιά την ώρα της κατανόησης. Επομένως, αν παραλειφθεί η ηχογράφηση και γίνει μόνο ανάγνωση του διαλόγου στην τάξη, οι μαθητές θα χάσουν σημαντικές πληροφορίες που ολοκληρώνουν την κατανόηση.

Ώρες διδασκαλίας	Ενδεικτική ροή μαθήματος	Γνωστικοί στόχοι
1 <sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Επεξεργασία αριστερής σελίδας</b></p> <p><b>A. Στάδιο πριν την ακρόαση - ανάγνωση</b>            Συζήτηση στοιχείων μαθήματος: λέξεις-κλειδιά, εικόνα, τίτλος μαθήματος, ερωτήσεις προετοιμασίας, προβλέψεις παιδιών κλπ.</p> <p><b>B. Κατά τη διάρκεια ακρόασης - ανάγνωσης</b>            - Ακρόαση ακουστικού κειμένου 1-2 φορές            -Ανάγνωση διαλόγου &amp; Νοηματική επεξεργασία</p> <p><b>Γ. Μετά την ακρόαση - ανάγνωση</b>            - Περαιτέρω νοηματική εμβάθυνση (ερωτήσεις βασικής κατανόησης, επέκτασης)            - Ευκαιρίες για συζήτηση και ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας            - Διασύνδεση με την εμπειρία των παιδιών</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προετοιμασία νοηματικής επεξεργασίας</li> <li>• Εξοικείωση με θέμα και λεξιλόγιο</li> <li>• Καλλιέργεια δεξιοτήτων κατανόησης-παραγωγής προφορικού λόγου</li> <li>• Ανάπτυξη κριτικής ανάλυσης</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γνωριμία με το γράμμα – στόχο</b>  <b>Γνωριμία με το δίγραφο - στόχο</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ενασχόληση με άσκηση εντοπισμού (βλ. ενδεικτ. 3<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 2)</li> <li>• Ενασχόληση με τον τονισμό του διγράφου (ενδ. Γραμματική ΤΕ σελ. 72)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του φθόγγου.</li> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του διγράφου.</li> <li>• Δραστηριότητες φωνολογικής επίγνωσης.</li> <li>• Γραμματική: διδασκαλία τονισμού διγράφου.</li> <li>• Γραμματική: διδασκαλία δομής απλής πρότασης.</li> </ul>
	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Ανάγνωση</b>            Ενασχόληση με τη δραστηριότητα ανάγνωσης (βλ. ενδεικτ. ΒΜ, 3<sup>η</sup> ενότητα ανάγνωση αποσπάσματος διαλόγου &amp; άσκ. 4 σελ. 65)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ανάγνωσης συλλαβών, λέξεων, προτάσεων, διαλόγου μαθήματος.</li> <li>• Οικοδόμηση της ανάγνωσης</li> </ul>
Εργασίες	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασχοληθούν με δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές που επεξεργάστηκαν στην τάξη (ενδ. της 3<sup>ης</sup> ενότ. του Τετραδίου Εργασιών (ενδ. ΤΕ άσκ. 1, 3 σελ. 64).</li> </ul>	Στο αντίστοιχο μάθημα του Τετραδίου Εργασιών προσφέρονται ασκήσεις με ανάλογους γνωστικούς στόχους. Είναι σημαντική η ενασχόληση των παιδιών με δραστηριότητες που

	<ul style="list-style-type: none"> <li>Εξάσκηση στην ανάγνωση του κειμένου – διαλόγου και των συλλαβών, λέξεων για την επόμενη μέρα από το Βιβλίο Μαθητή (ενδ. σελ. 64 + Ασκ. 4 σελ. 65).</li> </ul>	στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο σε όσα έμαθαν στο μάθημα.
<b>2<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<b>1<sup>ο</sup> μέρος: Γραφή</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Διδασκαλία της φοράς γραφής του γράμματος και του διγράφου στο πλαίσιο της δεξιά σελίδας του Βιβλίου Μαθητή.</li> <li>Ενασχόληση με άσκηση συμπλήρωσης του γράμματος σε λέξεις (ενδ. ΒΜ 3<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 3 σελ. 65)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Εκμάθηση ορθής γραφής γράμματος και διγράφου.</li> <li>Εξοικείωση με την οπτική αναπαράσταση λέξεων που περιέχουν το γράμμα-στόχο σε διαφορετικές θέσεις (αρχική, μεσαία, τελική) και τονισμός διγράφου.</li> </ul>
	<b>2<sup>ο</sup> μέρος: Ενασχόληση με ασκήσεις στο Τετράδιο Εργασιών (κατ' επιλογήν)</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Φωνολογικής – Συλλαβικής επίγνωσης (ενδ. 3<sup>η</sup> ενότ. ασκ. 4 σελ. 65)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ο/Η εκπαιδευτικός θα διδάξει ασκ. του ΤΕ που δεν είναι εμπεδωτικές ή επαναληπτικές αλλά στοχεύουν στην ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων</li> </ul>
	<b>3<sup>ο</sup> μέρος: Γραμματική μαθήματος</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Διδασκαλία δομής απλής πρότασης (ενδ. Γραμματική ΤΕ σελ. 73)</li> <li>Ενασχόληση με αντίστοιχες δραστηριότητες γραμματικής (ενδ. ΤΕ και ασκ. 8 σελ. 77)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Εξοικείωση με τη γραμματική του μαθήματος – δομή απλής πρότασης</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Προτείνεται η άσκ. 2 και όσες ασκήσεις του μαθήματος ή της γραμματικής μπορούν να λειτουργήσουν ως δραστηριότητες εμπέδωσης, να γίνουν στο σπίτι από τους μαθητές και δεν ολοκληρώθηκαν στην τάξη, π.χ. ΤΕ ασκ. 5, 6 σελ. 65).</li> <li>Αντιγραφή και εκμάθηση ορθογραφίας από Βιβλίο Μαθητή (ενδ. 3<sup>η</sup> ενότ. σελ. 65).</li> </ul>	

### 5.5 Προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος 4<sup>ης</sup> ενότητας (ενδεικτικά γράμμα Ψ, ψ)

Ώρες διδασκαλίας	Ενδεικτική ροή μαθήματος	Γνωστικοί στόχοι
<b>1<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<b>1<sup>ο</sup> μέρος: Επεξεργασία αριστερής σελίδας</b> <b>A. Στάδιο πριν την ακρόαση - ανάγνωση</b> Συζήτηση στοιχείων μαθήματος: λέξεις-κλειδιά, εικόνα, τίτλος μαθήματος, ερωτήσεις προετοιμασίας, προβλέψεις παιδιών κλπ. <b>B. Κατά τη διάρκεια ακρόασης - ανάγνωσης</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Προετοιμασία νοηματικής επεξεργασίας</li> <li>Εξοικείωση με θέμα και λεξιλόγιο</li> <li>Καλλιέργεια κατανόησης προφορικού και γραπτού λόγου</li> <li>Καλλιέργεια παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ακρόαση ακουστικού κειμένου 1 φορά</li> <li>- Ανάγνωση διαλόγου &amp; νοηματική επεξεργασία</li> </ul> <p><b>Γ. Μετά την ακρόαση - ανάγνωση</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Περαιτέρω νοηματική εμβάθυνση (ερωτήσεις βασικής κατανόησης, επέκτασης)</li> <li>- Ευκαιρίες για συζήτηση και ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας</li> <li>- Διασύνδεση με την εμπειρία των παιδιών</li> <li>- Αξιοποίηση δραστηριότητας κατανόησης που ακολουθεί τον διάλογο (ενδ. 4<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 6)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ανάπτυξη κριτικής ανάλυσης</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γνωριμία με το γράμμα – στόχο</b> Ενασχόληση με άσκηση εντοπισμού (βλ. ενδεικτ. ΒΜ 4<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 2)</p> <p><b>Λεξιλόγιο:</b> Άσκηση → οικογένεια λέξης «ψάρι» (ενδ. ΤΕ άσκ. 4 σελ. 15)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του φθόγγου.</li> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του διγράφου.</li> <li>• Δραστηριότητες φωνολογικής επίγνωσης.</li> <li>• Καλλιέργεια λεξιλογίου</li> </ul>
	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Ανάγνωση</b> Ενασχόληση με τη δραστηριότητα ανάγνωσης (βλ. ενδεικτ. ΒΜ, 4<sup>η</sup> ενότητα κείμενο δεξιά σελίδας &amp; συλλαβές – λέξεις, ενδ. άσκ. 3 σελ. 12)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ανάγνωσης συλλαβών, λέξεων, προτάσεων, διαλόγου μαθήματος.</li> <li>• Οικοδόμηση της ανάγνωσης</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασχοληθούν με δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές που επεξεργάστηκαν στην τάξη (ενδ. της 4<sup>ης</sup> ενότ. του Τετραδίου Εργασιών.</li> <li>• Εξάσκηση στην ανάγνωση του κειμένου – διαλόγου και των συλλαβών, λέξεων για την επόμενη μέρα από το Βιβλίο Μαθητή (ενδ. σελ. 13 + Ασκ. 3 σελ. 12).</li> </ul>	<p>Στο αντίστοιχο μάθημα του Τετραδίου Εργασιών προσφέρονται ασκήσεις με ανάλογους γνωστικούς στόχους. Είναι σημαντική η ενασχόληση των παιδιών με δραστηριότητες που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο σε όσα έμαθαν στο μάθημα.</p>
<b>2<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Γραφή</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία της φοράς γραφής του γράμματος στο πλαίσιο της δεξιά σελίδας του Βιβλίου Μαθητή.</li> <li>• Ενασχόληση με άσκηση συμπλήρωσης του γράμματος σε λέξεις (ενδ. ΒΜ 4<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 4 σελ. 12)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ορθής γραφής γράμματος.</li> <li>• Εξοικείωση με την οπτική αναπαράσταση λέξεων που περιέχουν το γράμμα-στόχο σε διαφορετικές θέσεις (αρχική, μεσαία, τελική).</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Ενασχόληση με ασκήσεις στο Τετράδιο Εργασιών (κατ' επιλογήν)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Φωνολογικής – Συλλαβικής επίγνωσης, όπου προσφέρονται.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ο/Η εκπαιδευτικός θα διδάξει ασκ. του ΤΕ που δεν είναι εμπειρωτικές ή επαναληπτικές αλλά στοχεύουν στην ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων.</li> </ul>

	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Γραμματική μαθήματος</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία κλίσης ρημάτων αγαπάω/αγαπώ (ενδ. Γραμματική ΤΕ σελ. 25)</li> <li>• Ενασχόληση με αντίστοιχες δραστηριότητες γραμματικής (ενδ. ΤΕ και ασκ. 5 σελ. 15)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τη γραμματική του μαθήματος – προφορική παρουσίαση κλίσης ρημάτων β' συζυγίας στον ενεστώτα. Δεν επιμένουμε σε ρητή διδασκαλία, καθώς θα διδαχθεί σε επόμενη τάξη.</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται όσες ασκήσεις του μαθήματος ή της γραμματικής μπορούν να λειτουργήσουν ως δραστηριότητες εμπέδωσης, να γίνουν στο σπίτι από τους μαθητές και δεν ολοκληρώθηκαν στην τάξη, π.χ. ΤΕ (ενδ. ΤΕ άσκ. 6 σελ. 15).</li> <li>• Αντιγραφή και εκμάθηση ορθογραφίας από Βιβλίο Μαθητή (ενδ. 4<sup>η</sup> ενότ. σελ. 13).</li> </ul>	

## 5.6 Προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος 5ης ενότητας – Ενδεικτικά συνδυασμός αυ

Ώρες διδασκαλίας	Ενδεικτική ροή μαθήματος	Γνωστικοί στόχοι
1 <sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Επεξεργασία αριστερής σελίδας</b></p> <p><b>A. Στάδιο πριν την ακρόαση - ανάγνωση</b> Συζήτηση στοιχείων μαθήματος: λέξεις-κλειδιά, εικόνα, τίτλος μαθήματος, ερωτήσεις προετοιμασίας, προβλέψεις παιδιών κλπ.</p> <p><b>B. Κατά τη διάρκεια ακρόασης - ανάγνωσης</b> - Ακρόαση ακουστικού κειμένου 1 φορά - Ανάγνωση διαλόγου &amp; νοηματική επεξεργασία</p> <p><b>Γ. Μετά την ακρόαση - ανάγνωση</b> - Περαιτέρω νοηματική εμβάθυνση (ερωτήσεις βασικής κατανόησης, επέκτασης) - Ευκαιρίες για συζήτηση και ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας - Διασύνδεση με την εμπειρία των παιδιών - Αξιοποίηση δραστηριότητας κατανόησης που ακολουθεί τον διάλογο (ενδ. 5<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 6)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προετοιμασία νοηματικής επεξεργασίας</li> <li>• Εξοικείωση με θέμα και λεξιλόγιο</li> <li>• Καλλιέργεια κατανόησης προφορικού και γραπτού λόγου</li> <li>• Καλλιέργεια παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου</li> <li>• Ανάπτυξη κριτικής ανάλυσης</li> </ul>

	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γνωριμία με τον συνδυασμό</b> Ενασχόληση με άσκηση εντοπισμού (βλ. ενδεικτ. ΒΜ 5<sup>η</sup> ενότητα άσκ. 2)</p> <p><b>Παραγωγή Προφορικού Λόγου:</b> Ενασχόληση με άσκ. Παραγωγής προφορικού λόγου – ενδ. ΒΜ άσκ. 6 σελ. 49</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τον ήχο του φθόγγου.</li> <li>• Καλλιέργεια προφορικού λόγου</li> </ul>
	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Ανάγνωση</b> Ενασχόληση με τη δραστηριότητα ανάγνωσης (βλ. ενδεικτ. ΒΜ, 5<sup>η</sup> ενότητα κείμενο δεξιά σελίδας &amp; συλλαβές – λέξεις, ενδ. ασκ. 4, 5 σελ. 35)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ανάγνωσης συλλαβών, λέξεων, προτάσεων, διαλόγου μαθήματος.</li> <li>• Οικοδόμηση της ανάγνωσης</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασχοληθούν με δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές που επεξεργάστηκαν στην τάξη (ενδ. της 4<sup>ης</sup> ενότ. του Τετραδίου Εργασιών (ενδ. ΤΕ άσκ. 2, 3 σελ. 14).</li> <li>• Εξάσκηση στην ανάγνωση του κειμένου – διαλόγου και των συλλαβών, λέξεων για την επόμενη μέρα από το Βιβλίο Μαθητή (ενδ. σελ. 13 + Ασκ. 3 σελ. 12).</li> </ul>	<p>Στο αντίστοιχο μάθημα του Τετραδίου Εργασιών προσφέρονται ασκήσεις με ανάλογους γνωστικούς στόχους. Είναι σημαντική η ενασχόληση των παιδιών με δραστηριότητες που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο σε όσα έμαθαν στο μάθημα.</p>
<b>2<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Γραφή</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία της φοράς γραφής του συνδυασμού στο πλαίσιο της δεξιά σελίδας του Βιβλίου Μαθητή.</li> <li>• Ενασχόληση με άσκηση συμπλήρωσης του συνδυασμού σε λέξεις (ενδ. ΒΜ 5<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 3 σελ. 34)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εκμάθηση ορθής γραφής γράμματος.</li> <li>• Εξοικείωση με την οπτική αναπαράσταση λέξεων που περιέχουν το γράμμα-στόχο σε διαφορετικές θέσεις (αρχική, μεσαία, τελική) και τονισμός συνδυασμού αυ.</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Ενασχόληση με ασκήσεις στο Τετράδιο Εργασιών (κατ' επιλογήν)</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Φωνολογικής – Συλλαβικής επίγνωσης, όπου προσφέρονται.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ο/Η εκπαιδευτικός θα διδάξει ασκ. του ΤΕ που δεν είναι εμπεδωτικές ή επαναληπτικές αλλά στοχεύουν στην ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων.</li> </ul>
	<p><b>3<sup>ο</sup> μέρος: Γραμματική μαθήματος</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Διδασκαλία «αντί για όνομα (ενδ. Γραμματική ΤΕ σελ. 54)</li> <li>• Ενασχόληση με αντίστοιχες δραστηριότητες γραμματικής (ενδ. ΤΕ και άσκ. 5 σελ. 49)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τη χρήση της προσωπικής αντωνυμίας «αυτός, -ή, -ό».</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται όλες ασκήσεις του μαθήματος ή της γραμματικής μπορούν να λειτουργήσουν ως δραστηριότητες εμπέδωσης, να γίνουν στο σπίτι από τους μαθητές και δεν ολοκληρώθηκαν</li> </ul>	

	<p>στην τάξη, π.χ. ΤΕ (ενδ. ΤΕ ασκ. 1, 2, 4 σελ. 48-49 και άσκ. 4 σελ. 58).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Αντιγραφή και εκμάθηση ορθογραφίας από Βιβλίο Μαθητή (ενδ. 5<sup>η</sup> ενότ. σελ. 35 η σκιασμένη πρόταση με κίτρινο χρώμα, να δοθεί με το πρώτο γράμμα κεφαλαίο).</li> </ul>	
--	---	--

## 5.7 Προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος 6ης ενότητας – Αφήγηση

Από το τέλος της 5<sup>ης</sup> ενότητας και το κείμενο «Συνέντευξη με μια τίγρη της Βεγγάλης» παρατίθενται γνήσια αποσπάσματα γραπτού λόγου. Κάθε κειμενικό είδος χρειάζεται να διδαχθεί διαφορετικά από τον εκπαιδευτικό, σύμφωνα με τα επιμέρους χαρακτηριστικά του. Παρακάτω παρουσιάζεται ενδεικτικά η ροή διδασκαλίας για το αφηγηματικό κείμενο «Μια παράξενη συνάντηση». Η ηχογράφιση του κειμένου δεν υπάρχει, επομένως γίνεται εστίαση στη δεξιότητα κατανόησης γραπτού λόγου. Η 6<sup>η</sup> ενότητα λειτουργεί ως μεταβατική ενότητα που συνδέει την Α' με τη Β' Δημοτικού, επομένως εμφανίζεται με τη γνωστή της μορφή η επικοινωνιακή - λειτουργική προσέγγιση στη διδασκαλία.

Ώρες διδασκαλίας	Ενδεικτική ροή μαθήματος	Γνωστικοί στόχοι
1 <sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Επεξεργασία αριστερής σελίδας</b></p> <p><b>A. Στάδιο πριν την ανάγνωση</b> Συζήτηση στοιχείων μαθήματος: εικόνα, τίτλος μαθήματος, ερωτήσεις προετοιμασίας, προβλέψεις παιδιών κλπ.</p> <p><b>B. Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης</b> - Ανάγνωση κειμένου &amp; νοηματική επεξεργασία</p> <p><b>Γ. Μετά την ανάγνωση</b> - Περαιτέρω νοηματική εμβάθυνση (ερωτήσεις βασικής κατανόησης, επέκτασης) - Ευκαιρίες για συζήτηση και ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας - Διασύνδεση με την εμπειρία των παιδιών - Αξιοποίηση δραστηριότητας κατανόησης που ακολουθεί το κείμενο (ενδ. 6<sup>η</sup> ενότ. άσκ. 1, 2 σελ. 47)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προετοιμασία νοηματικής επεξεργασίας</li> <li>• Εξοικείωση με θέμα και θεματικό λεξιλόγιο</li> <li>• Καλλιέργεια κατανόησης προφορικού και γραπτού λόγου</li> <li>• Καλλιέργεια παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου</li> <li>• Ανάπτυξη κριτικής ανάλυσης</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γνωριμία με τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους της Αφήγησης</b></p> <p>Ενασχόληση με τις δραστηριότητες που αφορούν το κειμενικό είδος (ενδ. ΤΕ ασκ. 1, 2 σελ. 64).</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εξοικείωση με τα χαρακτηριστικά της αφήγησης.</li> <li>• Συνειδητοποίηση της χρονικής ακολουθίας γεγονότων μιας ιστορίας.</li> <li>• Καλλιέργεια προφορικού λόγου</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται οι μαθητές και οι μαθήτριες να ασχοληθούν με δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές που</li> </ul>	Στο αντίστοιχο μάθημα του Τετραδίου Εργασιών προσφέρονται ασκήσεις με

	<p>επεξεργάστηκαν στην τάξη (ενδ. της 6<sup>ης</sup> ενότ. του Τετραδίου Εργασιών (ενδ. ΤΕ άσκ. 6 σελ. 65 και προετοιμασία άσκ. 3 σελ. 65).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Εξάσκηση στην ανάγνωση του κειμένου από το Βιβλίο Μαθητή (ενδ. σελ. 46-47).</li> </ul>	<p>ανάλογους γνωστικούς στόχους. Είναι σημαντική η ενασχόληση των παιδιών με δραστηριότητες που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο σε όσα έμαθαν στο μάθημα. Η άσκ. 3 σελ. 65 στο ΤΕ θα πραγματοποιηθεί στην τάξη την επόμενη μέρα. Προτείνεται όμως οι μαθητές να προετοιμάσουν τις ιδέες τους, ώστε να τις παρουσιάσουν την επόμενη μέρα.</p>
<b>2<sup>ο</sup> διδακτικό δίωρο</b>	<p><b>1<sup>ο</sup> μέρος: Παραγωγή προφορικού λόγου</b>          Ενδ. άσκ. 3 σελ. 65: παρουσίαση απαντήσεων μαθητών και συζήτηση στην τάξη.</p> <p><b>Λεξιλόγιο:</b> Ενασχόληση με την οικογένεια λέξης (ενδ. οικογένεια λέξης «βιβλίο», ΤΕ άσκ. 4 σελ. 65)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ανάπτυξη προφορικού λόγου. Εναλλακτικά η άσκηση μπορεί να γίνει και γραπτά με περιορισμένη έκταση, αλλά ολοκληρωμένες απαντήσεις.</li> <li>Καλλιέργεια λεξιλογίου</li> <li>Σύνθεση λέξεων με α' συνθετικό τη λέξη «βιβλίο».</li> </ul>
	<p><b>2<sup>ο</sup> μέρος: Γραμματική μαθήματος</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Διδασκαλία «Ρωτώ και παίρνω πληροφορίες» (ενδ. Γραμματική ΤΕ σελ. 72)</li> <li>Ενασχόληση με αντίστοιχες δραστηριότητες γραμματικής (ενδ. ΤΕ και άσκ. 1 σελ. 74)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Εξοικείωση με τη χρήση ερωτηματικών λέξεων που δείχνουν χρόνο, τόπο, ποσότητα/μέγεθος ή τρόπο.</li> </ul>
<b>Εργασίες</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Προτείνεται όσες ασκήσεις του μαθήματος ή της γραμματικής μπορούν να λειτουργήσουν ως δραστηριότητες εμπέδωσης, να γίνουν στο σπίτι από τους μαθητές και δεν ολοκληρώθηκαν στην τάξη.</li> <li>Αντιγραφή και εκμάθηση ορθογραφίας από Βιβλίο Μαθητή (ενδ. 6<sup>η</sup> ενότ. σελ. 46-47 πρόταση που επιλέγει ο/η εκπαιδευτικός).</li> </ul>	

## 6. ΨΜΑ

Τα Βιβλία Μαθητή και τα Τετράδια Εργασιών συνοδεύονται από Ψηφιακά Μαθησιακά Αντικείμενα (εφεξής ΨΜΑ), τα οποία βρίσκονται αποθηκευμένα στο ψηφιακό αποθετήριο του Διόφαντου και παρατίθενται στο εσωτερικό των βιβλίων με αρίθμηση ανά μάθημα, σε μορφή ραβδοκώδικα (QR code). Τα ΨΜΑ έχουν δημιουργηθεί από μέλη της συγγραφικής ομάδας και είναι πλήρως εναρμονισμένα με τη διδακτέα ύλη των βιβλίων. Στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχει πλήρης αντιστοιχία των γνωστικών στόχων του βιβλίου και των ΨΜΑ, ενώ δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία ενίσχυσης, εμπέδωσης και επέκτασης της



γνώσης. Τα ΨΜΑ διακρίνονται σε 3 τύπους: αντικείμενα χαμηλής, μέσης και υψηλής διαδραστικότητας που στοχεύουν στην κάλυψη των μαθησιακών αναγκών όλων των μαθητών.

## 7. Προτεινόμενες διαδραστικές ασκήσεις για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας

Κεφάλαιο	Προτεινόμενες Δραστηριότητες
Παιχνίδια με το αλφάβητο	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Προτείνεται οι σελ. 12-13 να μετατραπούν σε παιχνίδι – φιδάκι αλφαβήτας με τις κατάλληλες οδηγίες από τον/την εκπαιδευτικό. Στόχος είναι η ενίσχυση της συνεργασίας, της ομαδικότητας, της διαδραστικότητας, της δημιουργικότητας και της μάθησης με παιγνιώδεις τρόπους.</li> </ul>
Ο Ίωνας και ο υπότης	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ποιο είναι το αγαπημένο μου παιχνίδι; Το φέρνω στην τάξη και το παρουσιάζω στους συμμαθητές μου.</li> <li>• Ποιο είναι το αγαπημένο μου παιχνίδι; Το ζωγραφίζω στο πλαίσιο και γράφω μια λεζάντα για αυτό.</li> <li>• Πολιτιστική επίσκεψη στο μουσείο Παιχνιδιών – Μπενάκη</li> <li>• Με αφορμή τον Ίωνα, πρόγραμμα ευαισθητοποίησης για τη διαφορετικότητα – άτομα με ειδικές ανάγκες.</li> <li>• Διασύνδεση με Εργαστήριο Δεξιοτήτων &amp; τη Θεματική «<i>Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναισθηση και Ευθύνη</i>». Αναφορά στα άτομα με αναπηρίες και στη συμπερίληψη.</li> </ul>
Ο Οδυσσέας οδηγός	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Συζητάμε σε ομάδες στην τάξη: Υπάρχει χώρος, όπου μπορούν τα παιδιά να οδηγήσουν; Αν ναι, πού;</li> <li>• Πρότζεκτ με θέμα την κυκλοφοριακή αγωγή</li> </ul>
Η Νίνα και οι 7 νάνοι	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Συζητάμε στην τάξη το παραμύθι που μας θυμίζει η ιστορία της Νίνας. Αφηγούμαστε στην τάξη την ιστορία.</li> <li>• Ζωγραφίζω τον ήρωα του αγαπημένου μου παραμυθιού και τον παρουσιάζω στην τάξη.</li> <li>• Αναζητάμε παραμύθια που έχουν μέσα φανταστικά πρόσωπα, όπως νάνους, νεράιδες, ξωτικά κλπ. Φέρνουμε το βιβλίο στην τάξη ή ζωγραφίζουμε την ιστορία με 3-6 εικόνες και την παρουσιάζουμε στην ομάδα μας.</li> </ul>
Αρχίζει το σχολείο	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ζωγραφίζω τον εαυτό μου την πρώτη μέρα στο Δημοτικό Σχολείο.</li> <li>• Εργασία: Φτιάχνω ένα σημαιάκι, μπλουζάκι σε χαρτί και παρουσιάζω τον εαυτό μου.</li> <li>• Δημιουργία του συμβολαίου της τάξης σε ένα μεγάλο χρωματιστό πανό.</li> </ul>
Η Σοφία παίζει σκάκι	<p>Το μάθημα μπορεί να συνδυαστεί με την Εθνική επέτειο της 28ης Οκτωβρίου. Ανατρέχουμε στο αντίστοιχο επετειακό.</p> <p><b>Διαφορετικά:</b> Πώς παίζεται το σκάκι; Αφιερώνουμε μια διδακτική ώρα για να παίξουμε σκάκι, να αναζητήσουμε πληροφορίες ή να παίξουμε άλλα επιτραπέζια παιχνίδια.</p>

Έλα, εδώ είναι το ελαφάκι!	<ul style="list-style-type: none"> <li>Τα παιδιά ψάχνουν το ελαφάκι στο έλατο και στην ελιά. Ποια άλλα δέντρα ή φυτά γνωρίζω; Παρατηρώ τα φυτά και μαζεύω από τον κήπο του σχολείου ή την αυλή μου διαφορετικά είδη φύλλων και δημιουργώ τον δικό μου κατάλογο.</li> <li>Πρότζεκτ Διαθεματικό - Μελέτη Περιβάλλοντος Πώς μεγαλώνει ένα φυτό; Χωριζόμαστε σε ομάδες και αναζητάμε πληροφορίες στο διαδίκτυο για την ανάπτυξη των φυτών.</li> </ul>
Παίζουμε πλανήτες;	Υλοποίηση διδακτικού σεναρίου από την πλατφόρμα Αίσωπος: <a href="https://aesop.iiep.edu.gr/node/11733/1318">https://aesop.iiep.edu.gr/node/11733/1318</a>
Πιάστε το ποντίκι...	<ul style="list-style-type: none"> <li>Δημιουργία πρότζεκτ με θέμα τη μεσογειακή διατροφή και την πυραμίδα της διατροφής.</li> <li>Συζήτηση στην τάξη: Βρίσκω λέξεις που μπορεί να ακούγονται το ίδιο αλλά να εννοούν κάτι διαφορετικό. π.χ. ποντίκι υπολογιστή - ποντίκι (ζώο) γλώσσα (στόμα) - γλώσσα (ψάρι) η ρόδα - τα ρόδα (τριαντάφυλλα) ρόκα (λαχανικό) - ρόκα (εργαλείο για γνέσιμο)</li> </ul>
Στο Εργαστήριο Καλλιτεχνικών	Δημιουργούμε ένα κολάζ σε συνεργασία με τον συνάδελφο εικαστικών, αντλώντας έμπνευση από το κείμενο που ακούσαμε ή έχοντας ως έμπνευση το έργο ενός μεγάλου ζωγράφου (π.χ. κυβισμός).
Η μαγεία της μουσικής	Αναζητάμε το παραμύθι "Ο μαγικός αυλός" των αδερφών Γκριμ και το διαβάζουμε στα παιδιά την ώρα της φιλιαναγνωσίας. Αντίστοιχα μπορεί να γίνει δραματοποίηση στην τάξη της διασκευής του έργου για παιδιά σε συνεργασία με εκπαιδευτικό της θεατρικής αγωγής.
Λάβετε θέσεις!	<ul style="list-style-type: none"> <li>Τα μεγάλα και τα μικρά παιδιά συνεργάζονται: Διοργανώνουμε αθλητικό παιχνίδι στο προαύλιο του σχολείου μας με τη βοήθεια του γυμναστή π.χ. Α + Β τάξη ή νήπιο + Α' Δημοτικού.</li> <li>Διοργάνωση φιλανθρωπικού αγώνα δρόμου για παιδιά ή ενήλικες με σπάνιες παθήσεις, ενδεικτικά βλ. εκδήλωση "no finish line" του φορέα Μαζί για το παιδί.</li> <li>Αναζητούμε μύθους του Αισώπου και τους διαβάζουμε στην τάξη.</li> </ul>
Τα γενέθλια της Αιμιλίας	Φτιάχνω λίστα με τα πράγματα που χρειάζομαι για να οργανώσω ένα πάρτι.
Εισιτήριο για την παράσταση	Φτιάχνουμε τον δικό μας πειρατικό χάρτη και παίζουμε στο σχολείο παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού, ακολουθώντας τα στοιχεία που δίνονται στον χάρτη.
Στο θέατρο	Παρακολουθούμε διαδικτυακά μια παιδική θεατρική παράσταση ή κάνουμε θεατρικό παιχνίδι με πρωταγωνιστές τον καπετάν-Θαλασσοπόρο και την παρέα του.
Όλοι μαζί, μια οικογένεια!	Ζωγραφίζω το πορτρέτο της οικογένειάς μου και γράφω το όνομα κάθε μέλους της.
Το βασίλειο των βιβλίων	<ul style="list-style-type: none"> <li>Βιβλιοπαρουσίαση του αγαπημένου μου παραμυθιού – Διδασκαλία των μερών του βιβλίου (εξώφυλλο, οπισθόφυλλο,</li> </ul>

	<p>ράχη, περιεχόμενα και πληροφορίες που αντλούνται από αυτά: τίτλος, συγγραφέας, εικονογράφος κλπ.)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Πολιτιστική επίσκεψη με τα παιδιά σε ένα βιβλιοπωλείο ή μια βιβλιοθήκη</li> </ul>
Στον φούρνο	Δραματοποίηση των διαλόγων και εξάσκηση στη χρήση Πληθυντικού ευγενείας.
Στην «ΨΑΡΟΤΑΒΕΡΝΑ»	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Παρουσίαση καταστημάτων γειτονιάς και γραφή λεζάντας σε εικόνες.</li> <li>• Παρουσίαση των καιρικών φαινομένων – σύνδεση με το αντίστοιχο Εργαστήριο Δεξιοτήτων</li> </ul>
Μια ξεχωριστή ξενάγηση	Με αφορμή το επάγγελμα του ξεναγού, γίνεται παρουσίαση των επαγγελματιών και διδασκαλία του λεξιλογίου τους.
Στο μπακάλικο	Δημιουργία λίστας με τρόφιμα ή άλλα παρεμφερή θέματα με χρήση της αλφαβητικής σειράς.
Ώρα για οδοντίατρο	Πρόσκληση οδοντιάτρου στην τάξη και παροχή συμβουλών για την υγιεινή των δοντιών.
Επίσκεψη στο αγρόκτημα	Παρουσίαση διαφορετικών ειδών ζώων με έμφαση στα οικόσιτα και στη χρησιμότητά τους στον άνθρωπο.
Η Καθαρά Δευτέρα	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Δημιουργία χαρταετού από τους μαθητές ως εικαστικό έργο και παρουσίαση των εθίμων της Σαρακοστής και της Καθαράς Δευτέρας.</li> <li>• Κατασκευή της κυρά Σαρακοστής από ζυμάρι.</li> </ul>
Τα θαλάσσια χελωνάκια	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Παρουσίαση της χελώνας καρέτα καρέτα στην τάξη και συζήτηση για τα απειλούμενα και προστατευόμενα είδη ζώων.</li> <li>• Παρουσίαση υλικού από τον σύλλογο προστασίας της θαλάσσιας χελώνας «Αρχέλων» ή άλλους παρόμοιους συλλόγους για την προστασία της θαλάσσιας ζωής, π.χ. isea κλπ.</li> </ul>
Η ξύπνια βασιλοπούλα	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Εργασία σε ομάδες και συζήτηση: Ποια άλλα παραμύθια έχουν ως ήρωες βασιλιάδες και βασίλισσες. Ποια είναι τα κοινά τους στοιχεία;</li> </ul>
Ημέρα αδέσποτων ζώων	Πρόσκληση φιλοζωικής ομάδας στην τάξη ή επίσκεψη μαθητών σε καταφύγιο. Προσφορά ή οργάνωση εθελοντικής δράσης
Μια πασχαλίτσα γεννιέται	Πρότζεκτ σε ομάδες: Επιλέγουμε και παρουσιάζουμε ζώα που έχουν παρόμοιο κύκλο ζωής με αυτόν της πασχαλίτσας (πεταλούδα, βάτραχος, χελώνα κλπ.)
Κατασκευή σαΐτας	Δημιουργούμε εκτός από σαΐτα τον δικό μας ανεμόμυλο στην τάξη από ανακυκλώσιμα υλικά.